

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra ruského jazyka a literatury

Turistické atraktivity Vamberecka
Bakalářská práce

Autor:	Barbora Jubánková
Studijní program:	B7310 Filologie
Studijní obor:	Cizí jazyky pro cestovní ruch: Anglický jazyk, Ruský jazyk
Vedoucí práce:	Mgr. Miroslav Půža, Ph. D.
Oponent práce:	PaedDr. Zdeněk Novotný

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: Barbora Jubánková

Studium: P18P0371

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk

Název bakalářské práce: **Turistické atraktivity Vamberecka**

Název bakalářské práce AJ: Tourist Attractiveness of Vamberecko

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se bude věnovat Vamberecku jako turistické destinaci. Území bude popsáno z hlediska geografického, kulturně-historického a turistického. Součástí práce bude popis nejvýznamějších památek na tomto území a zároveň návrh turistického produktu týkajícího se tohoto území.

POSLUŠNÝ, Ludvík. *Nové paměti města Vamberka*. Vamberk: Město Vamberk, 2010. ISBN 9788025498743.

KUČA, Karel. *Atlas památek: Česká republika: [ilustrovaný průvodce po architektonických památkách]*. Praha: Baset, 2002. ISBN 808622340x.

POKORNÝ, Pavel a Pavel IMRICH. *Rychnovsko: Orlické hory a Podorlicko : [památky a příroda]*. Rychnov nad Kněžnou: OMOH, 1996. ISBN 80-900902-6-5.

Garantující pracoviště: Katedra ruského jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.

Oponent: PaedDr. Zdenek Novotný

Datum zadání závěrečné práce: 11.2.2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma Turistické atraktivity Vamberecka napsala pod vedením Mgr. Miroslava Půži, Ph. D. samostatně a použila jsem uvedené prameny a literaturu.

Ve Vamberku dne 21. 4. 2021

Barbora Jubánková

Anotace

JUBÁNKOVÁ, Barbora. *Turistické atraktivity Vamberecka*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 50 s. Bakalářská práce.

Práce se bude věnovat Vamberecku jako turistické destinaci. Území bude popsáno z hlediska geografického, kulturně-historického a turistického. Součástí práce bude popis nejvýznamnějších památek na tomto území a zároveň návrh turistického produktu týkajícího se tohoto území.

Klíčová slova: Vamberecko, turistika, kulturně-historické památky, příroda

Annotation

JUBÁNKOVÁ, Barbora. *Tourist Attractiveness of Vamberecko*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021. 50 pp. Bachelor Degree Thesis.

This thesis deals with Vamberecko as a tourist destination. The region is described from the point of view of geography, culture, history, and tourism. A description of the most important local sights and a plan of a tourist product concerning the area of Vamberecko are embodied.

Keywords: Vamberecko, tourism, sights, nature

Obsah

Úvod.....	7
1 Vamberk.....	8
1.1 Geologický vývoj	8
1.2 Příroda	9
1.3 Historie města Vamberk	11
1.4 Významné osobnosti města Vamberk	12
1.5 Kulturně-historické památky	14
1.6 Vamberecká krajka	18
1.7 Památky v okolí Vamberka	19
1.8 Turistické a cyklistické trasy	25
2 Praktická část	27
Závěr.....	44
Zdroje literatury.....	45
Zdroje ilustračního materiálu	50

Úvod

Tato bakalářská práce bude pojednávat o Vamberecku jako o turistické oblasti a o turistických atraktivitách, kulturně-historických památkách a přírodních zajímavostech ve městě Vamberk a jeho okolí. Práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Cílem teoretické části bude krátký popis města Vamberka, jeho geografické polohy a charakteristika okolní přírody. Součástí práce budou dále kapitoly věnované historii, kulturně-historickým památkám města a okolí a významným osobnostem Vamberka. Samostatná kapitola bude věnována tradičnímu řemeslu – Vamberecké krajce. V poslední kapitole budou zmíněny turistické a cyklistické trasy v regionu.

Praktickou částí bakalářské práce bude vytvoření turistického produktu, v této práci konkrétně podrobný plán dvoudenního výletu po okolí města Vamberka. Program výletu bude zahrnovat návštěvu významných kulturně-historických památek Vamberecka. Součástí převážně pěšího výletu budou také návštěvy přírodně významných lokalit včetně Vamberku blízkých Orlických hor. Pro každý den výletu budou navrženy dvě trasy rozdílné obtížnosti. Součástí dvoudenního výletu bude také soutěž nebo hra pro jeho účastníky.

1 Vamberk

Vamberk je malé město ležící v Královehradeckém kraji, blízko obce s rozšířenou působností Rychnov nad Kněžnou, v podhůří Orlických hor. Město má asi 5000 obyvatel. Obec Vamberk se rozkládá na obou březích řeky Zdobnice. Součástí Vamberka jsou také Peklo nad Zdobnicí a Merklovice a řadí se k němu spádové obce Lhoty u Potštejna, Lupenice, Polom, Potštejn, Proruby, Rybná nad Zdobnicí a Záměl. Městem dříve procházely silnice I. třídy č. 11 (Praha – Ostrava) a silnice č. 14 (Náchod – Brno). Nyní jsou však silnice od města odděleny dvěma obchvaty. Vamberk leží na železniční trase Doudleby nad Orlicí – Rokytnice v Orlických horách. Nejnižším bodem katastru obce je soutok řek Zdobnice a Divoké Orlice v nadmořské výšce 287 metrů a nejvyšším bodem je Litický Chlum ve výšce 603 metrů nad mořem. Kořeny města Vamberka sahají již do 13. století. Krom několika kulturně-historických památek je hlavní chloubou města Vamberecká krajka, která si vybudovala světové renomé. (Město Vamberk, 2021)

Ve městě Vamberk je silně zakořeněna průmyslová tradice. V 19. a 20. století se jednalo především o průmysl masný, textilní a kamnářství. V dnešní době sídlí ve Vamberku firmy ESAB, Pewag, Lana Vamberk, Řetězy Vamberk a další.

1.1 Geologický vývoj

Vamberecko je součástí Českého masivu. Ten zasahuje i do sousedních států, přesněji do Německa, Rakouska a Polska. Nejednotné území Českého masivu bylo sjednoceno před 380-300 miliony lety díky Hercynskému vrásnění. To spojilo 5 částí, nazývaných také jako kry, a to moldanubikum, bohemikum, saxothuringikum, lugikum a moravosilesikum. (ZEMEPIS.COM, 2021)

Přesněji leží území Vamberecka na lužické kře (krystaliniku), nazývané také jako západosudetská kra, nebo lugikum. Součástí lugika jsou krkonošsko-jizerská oblast, Broumovsko, Orlické hory, Králický Sněžník a Rychlebské hory. Předěl mezi lugikem a moravosilesikem se nachází v Ramzovském sedle. Horniny, které tvoří lužickou kru, jsou silně metamorfovány. Především se jedná o pararuly a ortoruly. V lužické kře jsou zastoupena i tělesa hlubinných vyvřelin. (ZEMEPIS.COM, 2021)

Podle geomorfologického členění se oblast Vamberecka řadí k Hercynskému systému, provincii Česká vysočina a subprovincii Česká tabule. Město Vamberk spadá do oblasti Východočeské tabule a přiřazuje se k celku s názvem Orlická tabule, přesněji pak k podcelku

Třebechovická tabule. Leží v části České tabule, nazývané jako Česká křídlová pánev. V druhohorách do tohoto území ze severu zasahovalo moře, tudíž je Česká křídlová pánev tvořena zejména druhohorními sedimenty, jako jsou pískovce, vápence a slínovce. Dále obsahuje také čtvrtohorní usazeniny jako šterky, spraše, písky a hlíny. V okolí města se nevyskytují energetické suroviny ani rudy. (Elektronický digitální povodňový portál, 2021)

Orlická tabule leží v dolním povodí Tiché a Divoké Orlice, dále pak spojené řeky Orlice v oblasti Třebechovické tabule a v povodí Úpy a Metuje, nazývané jako Úpsko-metujská tabule. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 58-59)

Střední a jižní část Orlické tabule se také nazývá Třebechovická tabule. Ta se skládá z Opočenského hřbetu, Rychnovského úvalu, Českomeziříčské kotliny, Černilovské tabule a Choceňské tabule. Většina útvarů Orlické tabule vznikla během pleistocénu. Jedinou výjimkou je Opočenský hřbet, který vznikl v období neogénu. Rychnovský úval se dále rozděluje na část Dobrušskou, Kosteleckou a část Vamberskou, která se rozprostírá na jihu úvalu. Vamberská část je tvořena říčními údolními a terasami řek Bělé, Zdobnice, Kněžné a Divoké Orlice. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 59-62)

Samotné území města leží na pahorkatině, tudíž je vertikálně značně členěno. Půda návětrných svahů je ohrožena větrnou a vodní erozí, což omezuje možnost výstavby. (Město Vamberk, 2014, str. 18)

1.2 Příroda

Oblast Podorlicka je pahorkatinou ležící v nadmořské výšce od 250 do 500 m. Na rozdíl od Orlických hor, kde jsou nejvíce zastoupeny kyselé horniny, převládají v oblasti Podorlicka již zmíněné vápnité horniny. Vzhledem k tomuto zásadnímu rozdílu mezi geologickými podklady oblastí Orlických hor a Podorlicka je jejich vegetace velmi různorodá. V Podorlicku jsou základním vegetačním typem lesy tvořené duby a habry, místy střídané olšinami, nebo bučinami. Podorlicko, přesněji pahorkatina, na které tato fyto geografická oblast leží, je nazývána jako Podorličí. Na severu Podorličí hraničí s Orlickými horami, na severozápadě s Podzvičínskem, na jihu a východě s Českomoravským meziohřím a na západě s Východním Polabím. Podorličí se řadí k přechodné flóře hercynské, odborně nazývané Subhercynium. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 393-394)

Pro oblast Podorličí jsou význačné především rostliny pocházející z Karpat. Patří mezi ně například kakost hnědočervený (*Geranium phaeum*), pryšec mandloňovitý (*Euphorbia*

amygdaloides) nebo ostřice chloupkatá (*Carex pilosa*). Za nejvýznamnější rostlinu karpatského původu v Podorličí se považuje ostřice ptačí nožka (*Carex ornithopoda*). Dále jsou v oblasti zastoupeny teplomilné a vápnomilné rostliny. Mezi jejich zástupce se řadí například prvosenka jarní (*Primula veris*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*), pcháč panonský (*Cirsium pannonicum*), prorostlík srpatý (*Bupleurum falcatum*) a další. Kormě karpatských migrantů a teplomilných rostlin mají hojné zastoupení v Podorličí také rostliny vodní. Jedná se o druhy vyskytující se v tekoucích i stojatých vodách. Tuto skupinu zastupují například leknín bělostný (*Nymphaea candida*), rdest hřebenitý (*Potamogeton pectinatus*) a stolítek přeslenitý (*Myriophyllum verticillatum*). (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 395-396)

U Vamberka se nachází významné naleziště, nazývané jako Borek u Mníšku. Rostou zde druhy rostlin jako je dobromysl obecná (*Origanum vulgare*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), pupava obecná (*Carlina vulgaris*), rozrazil ožankolistý (*Veronica teucrium*), ale i vzácnější rostliny, jako je hrachor černý (*Lathyrus niger*), pcháč panonský (*Cirsium pannonicum*) a pcháč bezlodyžný (*Cirsium acaulon*). (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 398)

Podorlická fauna je velmi bohatá. Jednotlivé kmeny živočichů jsou zde zastoupeny velkým množstvím druhů. Stejně jako u flóry, bývají mezi zvířenou Orlických hor a Podorlicka značné rozdíly. Významnými čeleděmi měkkýšů, které byly objeveny v Podorlicku, jsou například vrásenkovití, závornatkovití nebo zemounovití. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 432-433) Pavouci jsou zde zastoupeni jak chladnomilnými, tak i teplomilnými druhy, jakými jsou například cedivka čtyřskvrnná (*Titanoeca obscura*), šestička ryšavá (*Harpactes rubicundus*) a skákavka (*Heliophanus cupreus*). (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 462) Z brouků se často vyskytují čeledi kovaříkovitých, krascovitých, nosatcovitých, listorohých, malinovníkovitých a lesknáčkovitých. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 481-537) Běžnými druhy obojživelníků této oblasti jsou například čolek obecný (*Triturus vulgaris*), čolek velký (*Triturus cristatus*) (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 608), kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) a ropucha obecná (*Bufo bufo*) (609). Z ptáků se v Podorlicku nejčastěji vyskytují druhy jako je kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), čírka obecná (*Anas crecca*), krahujec obecný (*Accipiter nisus*) volavka popelavá (*Ardea cinerea*) a velké množství dalších. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 623) Mezi zastoupením savců v Orlických horách a Podorlicku nejsou patrné přesné hranice a nejsou značné rozdíly. Vyskytují se zde druhy jako je ježek západní (*Erinaceus europaeus*) (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 636), vrápenec malý (*Rhinolopus hipposideros*) (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 637), netopýři, zajíc obecný (*Lepus europaeus*) a další běžné druhy savců. (Dr. Zbyněk Roček, 1977, str. 640)

V okolí města Vamberk se rozprostírá několik chráněných přírodních oblastí. Jsou to významné krajinné prvky jako Slínovcové skály s paleontologickými nálezy nad řekou Zdobnicí nebo tři červenolisté buky lesní na sídlišti Struha. (Město Vamberk, 2014, str. 19) Dále se zde nachází hodnotná přírodní území, mezi která se řadí Pekelská skála, Bačinka, okolí chaty Vyhlídka a další. Zvláště chráněnými územími jsou rezervace Zámělský borek a Krajinná památková zóna Potštejsko. Ve Vamberku se nalézá také více jak 8 památných stromů. (Město Vamberk, 2014, str. 20)

1.3 Historie města Vamberk

Založení města Vamberka a vambereckého hradu se datuje již do 13. století. V blízkosti hradů Potštejn a Litice, tehdejších významných sídel, byl nejspíše rodem Drslaviců vybudován hrad Waldenberg. (Král, 1927, str. 9-10) Za první zmínku o Waldenbergu se považuje list, datovaný do roku 1341. Na začátku 15. století se název města pomalu zkracoval ve Walmberg, až přešel k dnešní formě Wamberg-Vamberk. (Král, 1927, str. 12)

Za vlády Václava Mikuláše Percingara z Bydžína, po Bitvě na Bílé Hoře, byla třetina vambereckého panství konfiskována císařem Ferdinandem II. Důvodem pro zabavení majetku byla Percingarova příslušnost k evangelické církvi. Zbýlé dvě třetiny panství byly v roce 1623 prodány Albrechtovi z Valdštejna. Ten si však majetek dlouho neponechal a za rok jej výhodně směnil s Marií Majdalenou Trčkovou z Lobkovic. V roce 1627 se majitelem Vamberka stal Kašpar z Grambu. (Král, 1927, str. 43-45)

V únoru roku 1707 se pánem Vamberského panství stal Norbert Leopold Libštejnský z Kolowrat na Rychnově. Zároveň s Vamberkem skoupil i okolní vesnice Merklovice, Podřezov, Roveň, Lupenici, Jámy, Jahodov a Peklo. (Král, 1927, str. 67-68) Pánové z Kolowrat vlastnili Vamberk po devadesát let. V roce 1797 František Josef Libštejnský z Kolowrat prodal část svého majetku včetně Vamberka. (Král, 1927, str. 98)

V roce 1838 bylo rozhodnuto o vybudování Moravsko-Polské (Polsko-Slezské) silnice, jejíž realizace započala hned v následujícím roce. V rámci stavby silnice, byl na příjezdové cestě do Vamberka vybudován dřevěný most přes řeku Zdobnici. (Král, 1927, str. 334) Ten v roce 1864 nahradil most kamenný, zdobený 8 sochami českých patronů vysokomýtského sochaře Harnacha. (Král, 1927, str. 346-347)

V červenci roku 1904 proběhlo odhalení dominanty vambereckého náměstí, pomníku Jana Husa. (Král, 1927, str. 366) Jednalo se o velkou společenskou akci, jejíž součástí bylo opakované představení inscenace J. K. Tyla *Jan Hus*. (Král, 1927, str. 367)

Od konce 17. století ve Vamberku vzkvétala cechovní a řemeslnická výroba. (Král, 1927, str. 166) Hlavními řemesly bylo krajkářství, kamenictví a obchod se dřevem. (Král, 1927, str. 361-362) Na přelomu 19. a 20. století se město stalo významným centrem masného, kamnářského a textilního průmyslu. (Král, 1927, str. 363) Masný průmysl zastupoval především závod Jindřicha Kubiase. Ten se krom činnosti výrobní, věnoval i činnosti charitativní. Jeho podpora směřovala k chudým občanům Vamberka a k naverbovaným vojákům. (Poslušný, 2010, str. 33)

„Nebylo téměř jediného vojáka, odcházejícího do pole, aby na cestu nebyl obdarován uzeninou.“ (Poslušný, 2010, str. 33)

Rozvoj textilního průmyslu byl zapříčiněn 1. světovou válkou, kdy vamberecké továrny plnily státní zakázky na zhotovení vojenského prádla. (Poslušný, 2010, str. 16)

1.4 Významné osobnosti města Vamberk

Mezi nejvýznamnější vamberecké rodáky patří klavírista, varhaník, houslista a skladatel Jan Václav Hugo Voříšek. Narodil se 11. května 1791 ve Vamberku do učitelské rodiny. (Král, 1927, str. 375) Původní jméno Jan Václav si podle tehdejších tradic později změnil na Jan Hugo. (Kučera, 2010) Již od tří let se Jan Hugo Voříšek učil spolu se svými sourozenci hrát na klavír. Potají se zároveň učil hrát na housle. Brzy začal vystupovat v kostele. Otec učil Voříška hře na varhany, ve které si vedl výborně. Již v sedmi letech vystupoval jako záskok za varhaníka v Golčově Jeníkově. (Král, 1927, str. 375) V roce 1802 odešel do Prahy, kde později absolvoval malostranské gymnázium. V začátcích jej podporovala hraběnka Rozina z Kolowrat, která však v roce 1803 zemřela. Nejspíše od roku 1805 se učitelem Jana Huga Voříška stal Václav Jan Tomášek, kterého zaujal Voříškov talent, a tak ho učil zdarma. Voříšek se začal živit jako učitel hry na klavír a zároveň dokončoval malostranské gymnázium. Po absolvování v roce 1810 studoval práva na Univerzitě Karlově. Po třech letech pak pokračoval ve studiu ve Vídni, kde měl zároveň příležitost seznámit se s mnohými umělci. Navázal zde i na svou kariéru učitele hudby. Setkal se i s Ludwigem van Beethovenem. Koncertoval ve vyšších kruzích vídeňské společnosti a ke konci svého života byl považován dokonce za nejlepšího vídeňského klavíristu. V letech 1824 a 1825 se Voříšek léčil v lázních

v Karlových Varech a ve Štýrském Hradci. Ve 33 letech podlehl dne 19. listopadu 1825 ve Vídni tuberkulóze. (Kučera, 2010)

Další významnou osobností narozenou ve městě Vamberk byl sbormistr, klavírista a zpěvák Augustin Vyskočil. Narodil se 4. srpna roku 1852. Už od útlého mládí se hudebně vzdělával. V pouhých sedmi letech v kostele doprovázel mše hrou na varhany. Při studiu akademického gymnázia v Praze pobýval u svého příbuzného Josefa Vilímka. V této době byl jeho učitelem hry na klavír Bedřich Smetana. (Král, 1927, str. 388-389) Od roku 1874 působil jako koncertní zpěvák a sbormistr v Luganu a Nizze. (Národní divadlo, 2021) Jeho ženou se zde stala operní pěvkyně Františka Ludikarová. (Král, 1927, str. 389) Později, v roce 1881, se stal sbormistrem Prozatímního divadla a později i sbormistrem sboru Národního divadla. Pro přivýdělek také často vyučoval zpěv, v letech 1890-1902 učil na pražské konzervatoři církevní zpěv a několik let byl také učitelem na varhanické škole. Na sklonku života mu byla přidělena zasloužená funkce kapelníka Národního divadla, ze které odešel 31. března roku 1900. (Národní divadlo, 2021) Augustin Vyskočil zemřel v Praze 14. února roku 1902. (Král, 1927, str. 388)

Obrázek 1: Památní deska Augustina Vyskočila (Autor)

Za jednoho z nejvýznamnějších vambereckých rodáků je považován také PhDr. Josef Kalousek, který se narodil 2. dubna roku 1838. Nejprve se vyučil tkalcem, a poté odešel studovat do Prahy. V roce 1862 ukončil studia na gymnáziu a dále se věnoval studiu historie na pražské univerzitě. Pracoval v redakci staročeských listů a současně byl také učitelem. Roku 1868 se stal doktorem filozofie a o tři roky později získal titul docenta českých dějin na pražské

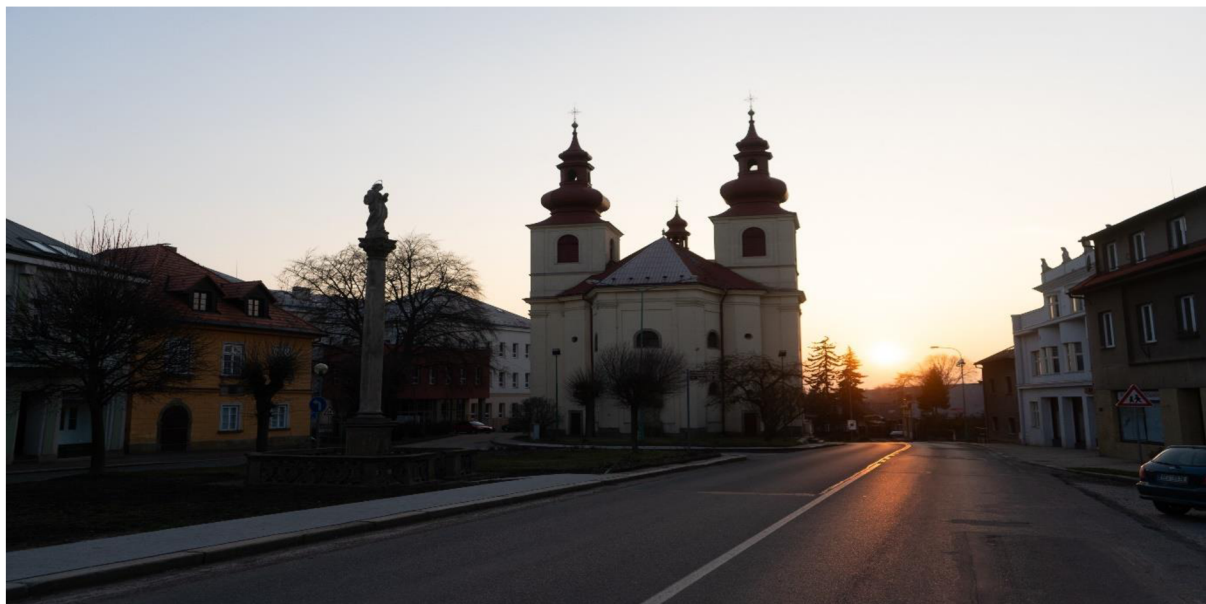
univerzitě. Nejprve učil na střední škole, pak mu byl v roce 1885 udělen profesorský titul a Kalousek vyučoval na pražské univerzitě. Roku 1890 se stal jedním ze zakládajících členů České Akademie, čemuž předcházelo jeho devatenáctileté členství v Královské České společnosti nauk. Ze svých funkcí odstoupil v roce 1908. Byl jedním z nejpřednějších českých historiků. Z jeho politického života stojí za zmínku jeho blízké vztahy s Františkem Palackým a jeho příslušnost ke straně staročeků. Po krátkou dobu zastával funkci zemského poslance. Nejdůležitějším z jeho počínů byl sběr historických pramenů pro jeho následníky. Vydal díla jako jsou například studie o Karlu IV., *O staročeském právu dědickém a královském právu odúmrtím* nebo *České státní právo (1871)*. Svou sbírku knih a rukopisů odkázal Museu království českého. Josef Kalousek zemřel 22. listopadu roku 1915 v Praze a byl pohřben na Olšanském hřbitově. O sedm let později byla na jeho rodném domě ve Vamberku odkryta pamětní deska. (Král, 1927, str. 386-387)

1.5 Kulturně-historické památky

Dominantou vambereckého náměstí je kostel sv. Prokopa, jehož stavba byla zahájena v roce 1712 na náklady Norberta Leopolda Libštejnského z Kolowrat. Jednolodní barokní kostel byl vystavěn na místě původního hradního dřevěného kostela ze 14. století. Kostel byl vysvěcen v roce 1713. Jeho délka činí 28 m, šířka 11 m a výška 13 m. Dvě věže tohoto kostela se tyčí do výšky 35 m. Uvnitř chrámové lodi se kromě hlavního oltáře nachází ještě 4 oltáře postranní, z nichž nejvýznamnějším je pro vamberecké farníky oltář sv. Anny, patronky krajkářek. Nejcennějším předmětem v kostele je pak gotická monstrance, datovaná do 15. století. Součástí kostela jsou také varhany zhotovené v 1. polovině 18. století nejspíše Kašparem Weltzelem starším. (Berger, 2013, str. 23-24) Pod kostelem byla vybudována krypta, kde byli pochováni kněží a měšťané. Díky podmínkám v kryptě došlo k mumifikaci pochovaných těl, dnes známých jako Vamberecké mumie (17.-18. století). Jednou ze zde pochovaných byla také Magdalena Grambová, inovátorka vamberecké krajky. Mumie jsou dnes vystavovány v Broumovském klášteře. (Berger, 2009, str. 19) Jedna z dochovaných mumií byla v kryptě uchována zřejmě více jak 450 let a je nazývána Vambereckým fextem. (Berger, 2009, str. 10) V roce 1898 byl farní kostel sv. Prokopa poškozen požárem. (Berger, 2013, str. 43)

„V roce 1898 dne 14. května o 10 té hodině večer byl farní chrám Páně sv. Prokopa krutým požárem – v blízkých stodolách vzniklým postižen.“ (Berger, 2013, str. 43)

V dubnu roku 1899 započala rekonstrukce památky do podoby, ve které zůstává dodnes. (Berger, 2013, str. 43) V roce 1954 byla krypta kostela zpřístupněna veřejnosti. Roku 1986 byly v blízkosti kostela provedeny terénní úpravy, důsledkem kterých se podmínky v kryptě změnila a mumie musely být převezeny do Broumovského kláštera. (Berger, 2009, str. 19)

Obrázek 2: Kostel sv. Prokopa (Autor)

Další církevní památkou města Vamberka je hřbitovní kostel sv. Barbory. Stavbu financoval Jan Adam hrabě Záruba z Hustířan. Nový kostel byl vystavěn nejspíše kvůli nedostatečné velikosti starého dřevěného farního kostela a malé kapacitě přilehlého hřbitova, a to v letech 1696-1697. Kostel je zasvěcen sv. Barboře nejen na počest sv. Barbory, ale také manželky Jana Adama hraběte Záruby z Hustířan Barbory Ludmily z Vrtby. Stejně jako u farního kostela se jedná o jednolodní, v tomto případě raně barokní stavbu, jejíž délka činí 18,9 m, šířka 7 m a výška 11,9 m. Architekt této budovy je neznámý, ale jsou mu připisovány i další stavby v Potštejně nebo Kostelci nad Orlicí. (Berger, 2013, str. 19) V okolí kostela sv. Barbory byl založen hřbitov. Podle pramenů zde proběhl první pohřeb v roce 1707. (Berger, 2009, str. 20)

Obrázek 3: Kostel sv. Barbory (Autor)

Ve středu města Vamberk se nachází poměrně rozlehlé náměstí. Odjakživa místo vyplňovalo funkci trhu a později náměstí. V roce 1925 bylo náměstí pojmenováno jako Husovo. V době druhé světové války se název měnil, ale v dnešní době se opět používá název původní. (Berger, 2009, str. 13) Uprostřed náměstí byla na místě staré dřevěné kašny v roce 1869 vybudována nová pískovcová kašna se sousoším, které představuje práci vambereckých obyvatel, jako například textilnictví, zemědělství nebo obchod. Autorem kašny jsou bratři Antonín a František Veithovi. Až do roku 1908 byla kašna zdrojem pitné vody a hasičskou nádrží. (Berger, 2009, str. 16) Další dochovanou památkou na Husově náměstí je raně barokní mariánský sloup, který byl zdvižen v roce 1699. V roce 1931 byl sloup přemístěn na druhou stranu náměstí. V letech 1904 a 2008-2009 prošel mnohými opravami. (Berger, 2009, str. 22) V současné době jsou schváleny návrhy na další rekonstrukci vambereckého náměstí, které jsou pozvolna realizovány.

Obrázek 4: Památník Jana Husa na náměstí ve Vamberku (Autor)

Ve Vamberku se dochoval také židovský hřbitov, jehož existence je doložena z roku 1688, avšak založen byl nejspíše již dříve. Jedná se o hřbitov s 500 židovskými náhrobky, zhotovenými v barokním a klasicistním stylu, pocházejícími především ze 17. a 18. století. Nápisy na náhrobcích jsou psané hebrejsky, německy a česky. Nejstarší čitelný nápis pochází z roku 1700. Podle záznamů žili židé ve Vamberku již v roce 1682. V roce 1723 byla ve městě evidována jedna rodina, později dvě, o století déle žilo ve Vamberku devět osob židovského vyznání. (Královehradecký kraj – Židovský hřbitov ve Vamberku, 2021)

Necelé tři kilometry nad Vamberkem byla v roce 1926 postavena na kraji lesa chata Na Vyhlídce. Z místa zvaného Ležáček se při dobré viditelnosti naskýtá výhled na Orlické hory, Krkonoše i Kralický Sněžník. Náklady na stavbu byly hrazeny továrníkem Bednářem a Klubem českých turistů. V roce 1931 již byla chata přístupná z Vamberka po silnici. Budova byla opakovaně upravována, v roce 1937 byl přistavěn i penzion. Chata Na Vyhlídce sloužila jako ubytovací zařízení, restaurace, bufet pro turisty, ale i jako místo pro konání hromadných akcí. Nyní je chata trvale uzavřena. (Berger, 2009, str. 14)

Obrázek 5: Chata Na Vyhlídce (Autor)

Významnou technickou a kulturní památkou je také krytý most v Pekle nad Zdobnicí, které je součástí obce Vamberk. Roubený most byl postaven již v roce 1840 přes řeku Zdobnici. Pekelský věšadlový most je dlouhý přes 17 m a široký okolo 6 m. Jedná se o jeden z nejširších dřevěných mostů v České republice. V roce 1982 byl most opraven do současné podoby. Tento silniční most je do dnešní doby funkční a jeho nosnost je 8 tun. (Markyz63, 2020)

1.6 Vamberecká krajka

Paličkování mělo v oblasti podhůří Orlických hor velmi dlouhou tradici. První zmínka o krajkářství ve Vamberku pochází však až z roku 1642. (Vamberecká krajka – O nás, 2021) V roce 1627 připadlo vamberské panství Kašparu z Grambu. Jeho žena Magdalena se velkou měrou podílela na rozvoji krajkářského průmyslu. Magdalena Grambová byla belgického původu. (Král, 1927, str. 201) Vamberecké krajkářky se od ní učily paličkovat nejen pro ně nové belgické vzory, ale také novou metodu paličkování na herduli (podušce). Do vybudování textilních závodů bylo krajkářství téměř jediným způsobem obživy na Vamberecku. (Vamberecká krajka – O nás, 2021) V roce 1889 byla otevřena První česká státní odborná škola krajkářská, která doposud paličkování vyučuje. (Král, 1927, str. 201)

Obrázek 6: Budova krajkářské školy (Autor)

V roce 1946 bylo založeno světově známé umělecké družstvo *Vamberecká krajka Vamberk*. (Vamberecká krajka – O nás, 2021) Roku 1958 dosáhla Vamberecká krajka úspěchů na Světové výstavě v Bruselu, kde byla oceněna zlatou a stříbrnou medailí. (Poslušný, 2010, str. 282) Další vítězství slavila Vamberecká krajka na světové výstavě EXPO v roce 1967, které však nebylo zdaleka posledním. (Poslušný, 2010, str. 308) V prosinci roku 2019 byla Vamberecká krajka zapsána na seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury. (Vamberecká krajka, 2021)

Muzeum krajky bylo ve Vamberku založeno již v roce 1929 a prvními exponáty byly sbírky zdejší krajkářské školy. Nynější expozice představuje vývoj krajky od 18. století, výtvořiny zakladatelů české moderní krajky i současná díla. V roce 2002 započala tradice Bienále české krajky ve Vamberku. (Muzeum krajky Vamberk, 2021) Konají se zde také pravidelná Mezinárodní setkání krajkářek a Krajkářské slavnosti. (Kudyznudy – Krajkářské slavnosti, 2021)

1.7 Památky v okolí Vamberka

Zhruba 2,5 kilometru od města Vamberk, v městysu Doudleby nad Orlicí, se nalézá menší renesanční zámek z 16. století. V roce 1588 jej nechal vystavět Mikuláš starší z Bubna. Stavba byla dokončena v roce 1590. Zámek byl využíván jako letní sídlo a jako lovecký zámček. (Dvořáček, 2020, str. 23) Jedná se o zámek s tzv. obranným charakterem, jelikož jeho čtyři křídla jsou uzavřena a uprostřed se nachází nádvoří, které je obeháno arkádami. Autory

doudlebského zámku jsou italští renesanční umělci. Zdi zámku jsou jak z vnější strany, tak i z nádvoří zdobeny sgrafitem. Sgrafitová výzdoba byla při barokních úpravách v letech 1670-1690 zakryta omítkou. Zároveň došlo i k barokním úpravám střechy zámku a byla vybudována okolní hospodářská stavení. V roce 1809, po prodeji zámku v Žamberku, přemístili Bubnové své trvalé sídlo do Doudleb. Došlo k přeměnění zámeckého okolí v anglický krajinářský park. Hlavní úpravou interiérů po přesídlení Bubnů na doudlebský zámek bylo překrytí nástropních maleb, neodpovídajících křesťanským ideálům. (Zámek Doudleby nad Orlicí – Historie, 2021) Při pozdějších rekonstrukcích bylo opět odhaleno renesanční sgrafito a nástěnné malby v interiéru. (Dvořáček, 2020, str. 23) Zámek Doudleby nad Orlicí je významný především svou stylovou čistotou, unikátní sgrafitovou výzdobou, která pokrývá i komíny a již zmíněnými nástropními malbami. (Zámek Doudleby nad Orlicí – Historie, 2021) Zvláštností je také, že zámek kromě let 1948-1993 stále patří rodu Bubnů, kteří jej ponechávají otevřený pro veřejnost. Nynějším vlastníkem majetku je Petr Dujka. V areálu není turistům přístupná pouze zámecká expozice, ale jsou zde i výstava Muzea přírodovědy a venkova a Babiččin dvorek. Konají se zde také pravidelně koncerty, farmářské trhy nebo svatby. (Zámek Doudleby nad Orlicí – Dvacáté století, 2021)

Obrázek 7: Zámek Doudleby nad Orlicí (Autor)

Přibližně ve čtyřkilometrové vzdálenosti od města Vamberk leží obec Potštejn, jejíž historie se datuje již do 13. století. Za vlády Přemysla Otakara II. zde rod Drslaviců vystavěl svůj hrad. O existenci sídla svědčí písemné prameny z roku 1295. (Potštejn – Hrad Potštejn,

2021) Syn zakladatele hradu Procka z Potštejna Mikuláš se stal kvůli sporům s Lucemburky loupeživým rytířem. Aby učinil přítrž loupežím, Karel IV. hrad dobyl, Mikuláš byl v bitvě zabit a všechny jeho majetky byly králem zabaveny. V roce 1495 se stal hrad vlastnictvím Viléma z Pernštejna, který započal jeho mohutnou rekonstrukci. (Zámek Potštejn – Historie zámku, 2021) V hradním areálu je kromě postupně rekonstruovaných částí hradu ke shlédnutí také kaple sv. Jana Nepomuckého z 18. století nebo poslední zastavení Křížové cesty, rovněž z 18. století. (Potštejn – Hrad Potštejn, 2021) Novým majitelem Potštejna se v roce 1746 stal Jan Ludvík Harbuval Chamaré, který se rozhodl pro výstavbu zámku v městečku pod hradním kopcem. Nešlo však o novostavbu, nýbrž o přestavbu hospodářství pod vedením architekta Josefa Jägera. Výsledkem úprav bylo čtyřkřídlé jednopodlažní sídlo, obklopující malé nádvoří. Celý projekt byl dokončen v roce 1755. O dva roky později byly zahájeny úpravy okolního parku. V 19. století přešel majetek díky sňatku do vlastnictví Dobřenských, kterým byl v roce 1945 zabaven na základě Benešových dekretů. Zámek byl využíván jako školící středisko a ubytovna a neustále chátral. V roce 2004 se majiteli zámku stali manželé Nováčkovi. (Zámek Potštejn – Historie zámku, 2021) Zámek procházel značnou rekonstrukcí, tudíž byly jeho prostory otevírány postupně od roku 2006. Došlo také k revitalizaci zámeckého parku, který byl znovuotevřen v roce 2010. Zámek nabízí kromě klasických prohlídek i prohlídky tematické a noční. Část zámku je využívána jako hotel. Konají se zde hromadné akce jako svatby a koncerty. (Zámek Potštejn – Zámek dnes, 2021)

Obrázek 8: Hrad Potštejn (Autor)

Dalším z významných hradů na Vamberecku je hrad Litice. Stejně jako potštejnský hrad, byl i litický hrad založen na konci 13. století rodem Drslaviců. (Dvořáček, 2020, str. 73) Poprvé je hrad zmíněn v písemných pramenech v roce 1316. Majiteli gotického hradu se v roce 1371 stali pánové z Kunštátu a Poděbrad, v jejichž držení zůstal i téměř po celé 15. století. (Historie hradu Litice, 2021) Roku 1427 připadl hrad Jiřímu z Poděbrad. Ten na hradě provedl značné úpravy, především zvýšil jeho nedobytnost. Po konci rekonstrukce, v roce 1468 se z hradu stala důležitá pevnost. Úpravy spočívaly ve vybudování věží, vstupních bran, dělostřeleckého opevnění a obytných paláců. (Dvořáček, 2020, str. 73) Jiří z Poděbrad tyto změny prováděl již jako český král. Existují informace, že jeho cílem bylo vybudovat z Litic místo ochrany korunovačních klenotů a zemských desek. Hrad byl ale využíván jako vězení. V roce 1495 odkoupil litické panství Vilém z Pernštejna. Ten však ustanovil centrem správy svého majetku hrad Potštejn, a tak začal litický hrad chátrat. V 16. století se vlastníky hradu stali pánové z Bubna. Mikuláš z Bubna užíval Litice jako jedno ze svých tří sídel. Jeho dalšími sídly byly Doudlebský a Žamberecký zámek, což ještě uspišilo chátrání hradu a v roce 1681 byl opuštěn. Značné opravy zřícenin hradu byly započaty koncem 19. století a trvaly až do poloviny 20. století. V dnešní době je hrad veřejnosti otevřen. (Historie hradu Litice, 2021)

Nad obcí Potštejn se nevypínal pouze hrad Potštejn, ale v minulosti se na vedlejším kopci tyčil ještě méně známý hrad Velešov. Na vrcholu stejnojmenného kopce se dodnes dochovaly pozůstatky zdi hradního paláce. Stavba byla vybudována na počátku 14. století stejně jako ostatní hrady v okolí rodem Drslaviců. Podle archeologického průzkumu nebyla stavba nikdy dokončena. Majitel potštejnského panství hrabě Chamaré poničil jak Velešov, tak i hrad Potštejn, při hledání potštejnského pokladu a materiál, ze kterého byl hrad postaven, byl použit při budování potštejnských domů. (Pasatur, 2019) Pozemky i památku samotnou vlastní Lesy ČR, které zde nechaly vybudovat turistickou trasu a později zde díky dotacím Evropské Unie byla vystavěna naučná stezka. (Potštejn – Hrad Velešov, 2021)

Dalším z hradů vybudovaných v 2. polovině 13. století v příhraničních lesích byl hrad Žampach, ležící na kopci u stejnojmenné obce. Na rozdíl od již zmíněných hradů, byl tento hrad vystavěn na popud šlechticů „ze Zebína“. První zmínka o hradu pochází již z roku 1309. Majiteli hradu byli například Křestislav z Žampachu, Jan Lucemburský nebo Jindřich z Lipé. Dále hrad patřil rytíři Janu ze Smojna, který však podobně jako Mikuláš z Potštejna podnikal loupežné výpravy. Stejně tak jako proti Mikulášovi z Potštejna, i proti Janovi ze Smojna podnikl král Karel IV. trestnou výpravu a hrad dobyl. Hrad byl posléze přidělen Čenkovi z Potštejna. Do dnešní doby se dochovala pouze zřícenina hradu. (Obec Žampach, 2021)

Necelých deset kilometrů od města Vamberk u obce Lhoty u Potštejna bylo v letech 1690-1696 vystavěno poutní místo, nazývané Homole. Komplex nechala vybudovat na kopci nad obcí hraběnka Terezie Eleanora z Ugarte. Poutní místo se skládá z kostela Panny Marie Bolestné a přilehlého hřbitova. Jednolodní kostel byl postaven v raně barokním slohu. V roce 1740 došlo k rekonstrukci kostela, přesněji k opravě kostelní věže, která byla poničena silným větrem. U hřbitovní zdi byly v roce 1703 vybudovány 2 kaple a v roce 1778 kostnice. Významnými jsou také sochy u západní branky, jedná se o sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava. Nahoru ke kostelu Panny Marie Bolestné vede unikátní schodiště, čítající 153 schodů a 16 odpočívadel. Počet schodů a odpočívadel není nahodilý, odpovídá Velkému růženci. Počet schodů se rovná počtu Zdravasů a počet odpočívadel počtu Otčenášů. Schodiště bylo zdobeno sochami z roku 1767 pocházejícími z litomyšlské dílny. (Obec Lhoty u Potštejna, 2021) Jednalo se z pravé strany o sochy sv. Vincence Paulánského, sv. Jana z Máthy, sv. Leonarda a sochu apoštola a evangelisty sv. Jana. Na protější levé straně schodiště se tyčily sochy sv. Antonína Paduánského, sv. Felixe z Valois a sv. Vojtěcha. (Obec Borovnice, 2021) Významná sochařská výzdoba však byla rozkradena a znehodnocena zloději. (Konečný, 2019) V roce 2018 bylo poutní místo Homole prohlášeno národní kulturní památkou. (Obec Lhoty u Potštejna, 2021)

Obrázek 9: Poutní místo Homole (Autor)

Nedaleko od obce Lhoty u Potštejna leží vesnice Polom a u ní blízká osada Hájek. První upomínky o Hájku pochází z roku 1692, kdy osada patřila Eleanoře Terezií Ugartové. Dalším majitelem se stal v roce 1756 František Oldřich Kinský. (Historická šlechta, 2021) Ten zde

v 2. polovině 18. století vybudoval zámeček, později využívaný jako lovecký zámeček, kapli sv. Pantaleona a lázně. Kaple a lázně byly však v 2. polovině 19. století zbourány. (Pokorný a Imrich, 1996, str. 38) V této době byla vybudována nová kaple v pseudogotickém stylu, která byla zasvěcena Panně Marii. Zámek později fungoval jako myslivna. V roce 1948 byl zámek rodině Kinských odebrán. Navrácen byl i s okolními lesy v roce 1992. (Historická šlechta, 2021)

V okolí Vamberka se také nalézá jediná rozhledna u obce Vrbice. Původní rozhledna vybudovaná v roce 1937 Československou armádou byla vysoká 37 m a sloužila vojenským účelům. Po válce se rozhledna stala majetkem okresu a v roce 1946 byla zbourána. V roce 2004 bylo rozhodnuto o vybudování nové rozhledny, v blízkosti bodu Kastel (455 m n. m.), kde stávala rozhledna stará. Výška nově vystavěné rozhledny je 29 m. Byla zpřístupněna veřejnosti roku 2006. (Obec Vrbice, 2021)

Obrázek 10: Rozhledna Vrbice (Autor)

Asi 6,5 km od Vamberka, ve městě Kostelec nad Orlicí, se nachází kromě Nového zámku 2 velmi zajímavé, avšak ne příliš známé památky. Jde o vily Sklenářka a Mírov. První z vil nechal vystavět továrník Rudolf Sekora. Vila budoval pro svou přítelkyni, herečku a operní pěvkyni Otýlii Sklenářovou. Stavba byla zakončena v roce 1906. Architektem Sklenářky byl Václav Roštlapil, který vybral sloh, v němž byla vila postavena-novorenesanční estetiku. (Sklenářka, 2021) V dnešní době vila nabízí ubytování jak ve vnitřních prostorech, tak v zahradních chatkách. (Královehradecký kraj – Vila Sklenářka, 2021) Vila Mírov byla

postavena rovněž na počátku 20. století a jejím vlastníkem byl podnikatel Josef Seykora. Vila Mírov má stejného architekta jako vila Sklenářka, Václava Roštlapila, který je zároveň architektem Strakovy akademie, Akademie výtvarných umění a navrhoval dokonce i přestavbu Rudolfiny. Od roku 1928 byla vila Mírov majetkem města Kostelec nad Orlicí. Poté byl objekt navrácen do soukromých rukou, avšak již desítky let chátrá. (Správným směrem, 2016)

1.8 Turistické a cyklistické trasy

Podorlická pivní cyklostezka je nejdelší pivní cyklickou stezkou v České republice. Spojuje pivovary v Dobrušce, Rychnově nad Kněžnou a Potštejně, které nabízí jak degustaci regionálního piva, tak také exkurzi po samotných pivovarech. Cyklostezka nabízí tři trasy rozdělené podle jejich náročnosti. Nejdelší z tras měří 49 km a spojuje pivovar Rychnov nad Kněžnou s pivovarem v Dobrušce. Tato trasa prochází obcemi Solnice, Byzhradec, Hroška, Podchlumí a Mělčany. Středně náročná trasa měří 31 km a propojuje Pivovar Rychnov nad Kněžnou a Pivovar Potštejn. Prochází skrze obce Dlouhá Ves, Roveň, Peklo nad Zdobnicí, Vamberk, Merklovice a Záměl. Nejkratší z tras měří pouhých 5 km a propojuje Pivovar Rychnov nad Kněžnou a Studánku, místo známé jako příjemné příměstské letovisko. (Podorlická pivní cyklostezka, 2021)

Další z významných cyklistických tras spojuje město Rychnov nad Kněžnou a obec Slatinu nad Zdobnicí. V tomto případě se jedná o náročnější trasu vhodnou spíše pro horská kola. Délka cyklotrasy je 41 km. Část tohoto cyklistického okruhu prochází okolím města Vamberk. Okruh začíná v Rychnově nad Kněžnou a dále pokračuje Peklem nad Zdobnicí, Hradiskem, Slatinou nad Zdobnicí a zpět vede skrze Bělou, Jaroslav a Javornici. Trasa začíná ve městě Rychnov nad Kněžnou, které nabízí mnoho kulturně-historických atraktivit a kvalitní stravovací a ubytovací služby. Dominantou tohoto města je Kolowratský zámek. Dále pokračuje cyklotrasa podhorskou krajinou. Prochází údolím řeky Zdobnice až do Slatiny nad Zdobnicí. Cestou zpět stojí za povšimnutí Les Včelný, nacházející se v blízkosti Rychnova nad Kněžnou, ve kterém se rozprostírá malebné Ivanské jezero a již zmiňované Letovisko Studánka. (Královehradecký kraj – Malebné Podorlicko, 2021)

Významnou pěší turistickou trasou procházející regionem Podorlicka je Dálková turistická stezka Jiřího Gutha Jarkovského. Trasa měří 58 km a spojuje města Kostelec nad Orlicí a Ústí nad Orlicí. Historie této turistické trasy sahá do 1. poloviny 20. století, přesněji pak do roku 1922, kdy byla otevřena trasa z Kostelce nad Orlicí do Letohradu. V roce 2005 byla turistická stezka prodloužena o dalších 20 km do Ústí nad Orlicí a pojmenována po

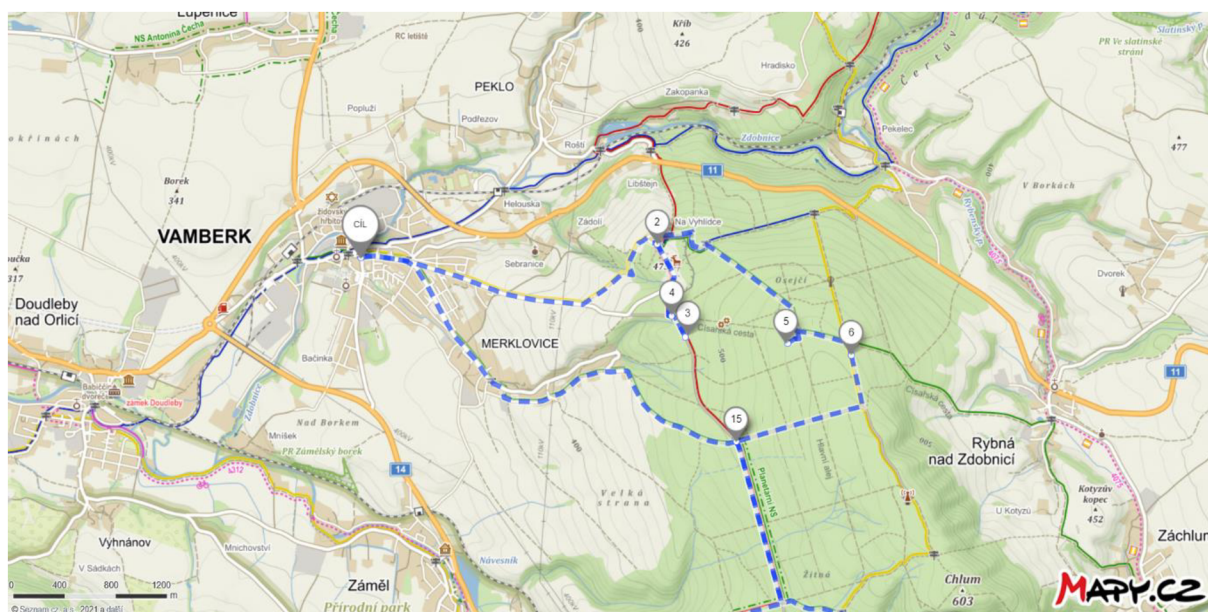
Dr. Jiřím Stanislavovi Guthu Jarkovském. Částí této trasy prochází každoročně konaný turistický pochod Přes tři hrady. (Kudyznudy – Dálková turistická stezka Jiřího Gutha Jarkovského, 2021) Přibližně pětikilometrový úsek Dálkové turistické stezky Jiřího Gutha Jarkovského je Naučná stezka PhDr. Jiřího Gutha Jarkovského, vedoucí z Kostelce nad Orlicí do Lesoparku Lípová stráž. (Královehradecký kraj – Naučná stezka PhDr. Jiřího Gutha Jarkovského, 2021) Na trase se nachází mnoho turistických atraktivit, jako jsou například zříceniny hradů Potštejn, Litice nad Orlicí nebo Žampach a zámky Kostelec nad Orlicí, Potštejn a Letohrad. Stezka nabízí také mnoho malebných pohledů nejen na okolní krajinu, ale i na vzdálené Krkonoše, Kralický Sněžník a Orlické hory. (InfoČesko, 2021)

Podorlickem protékající řeka Divoká Orlice je často nazývána také jako Česká Loira. V jejím údolí leží již dříve zmiňované zámky Potštejn a Doudleby nad Orlicí, a také Nový zámek v Kostelci nad Orlicí a zámek Častolovice. Doudlebský, kostelecký i častolovický zámek mají stále své šlechtické majitele. Trasu mezi zámky je možné absolvovat nejen pěšky, ale také po cyklotrasách vedoucích okolo Divoké Orlice. (HKregion, 2021) Častolovický a Kostelecký zámek jsou navíc obklopeny rozlehlými parky. V Častolovickém zámeckém parku se nachází velký zvěřinec. Tento zámek a park jsou vhodným cílem pro výlety s dětmi. (Kudyznudy – Česká Loira, 2019)

2 Praktická část

Praktickou částí této bakalářské práce je vypracovaný návrh dvoudenního výletu v oblasti Vamberecka, o které pojednává teoretická část práce. Dvoudenní výlet okolím města Vamberka je vhodný spíše pro aktivní mladé turisty, sportovce, nebo i aktivní rodiny se staršími dětmi. První den nabízí výběr ze dvou délek tras. Délka náročnější trasy je necelých 25 km. Jednodušší trasa vhodná například pro rodiny s dětmi je dlouhá 12,5 km. Na trase je k dispozici několik stravovacích zařízení. Součástí výletu je i návštěva kulturně-historických památek. Část trasy prochází Přírodním parkem Orlice, který kopíruje řeku Divokou Orlicí.

Před zahájením výletu si účastníci vyzvednou ve vambereckém informačním centru plánek tras s vyznačenými zastávkami. Informační centrum se nachází v přízemí budovy obecního úřadu na Husově náměstí. Na jednotlivých zastávkách budou turisté sbírat potvrzovací razítka, o která si musí požádat na pokladnách, nebo je objevit podle popisu v plánu cesty. Za nasbíraná potvrzení získají účastníci výletu odměnu, kterou si mohou vyzvednout v informačním centru Vamberk.

Obrázek 11: Mapa prvního úseku trasy výletu (Mapy.cz-Trasa pěšky: Vamberk, Litice nad Orlicí, Potštejn, Vamberk)

Náročnější trasa prvního dne výletu začíná na náměstí ve Vamberku, které je snadno dostupné. Nachází se zde autobusová zastávka, přímo na náměstí a v jeho těsné blízkosti jsou

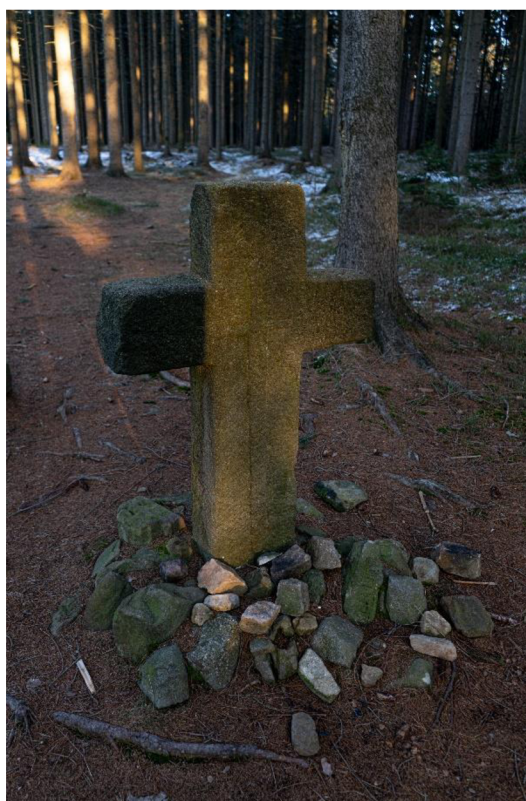
dvě parkoviště pro osobní automobily a přibližně půl km od vambereckého náměstí je zastávka vlaku. Před vambereckým městským úřadem stojí turistický rozcestník, podle kterého se vydáme po žluté trase směrem na Lützovo náměstí a dále na turistickou chatu Na Vyhlídce. Tento úsek trasy je dlouhý asi 3 km a vede pouze do kopce. V dnešní době je chata Na Vyhlídce uzavřena, ale dětské hřiště a lavičky k odpočinku jsou zde stále k volnému využití. Od chaty Na Vyhlídce se naskýtá výhled na přilehlé obce Peklo nad Zdobnicí, Roveň, Dlouhou Ves, Rychnov nad Kněžnou a mnohé další. Při dobré viditelnosti je možné odsud pozorovat Orlické hory, Kralický Sněžník nebo i Krkonoše. V blízkosti chaty se rozprostírá rozsáhlá obora se stádem vysoké zvěře.

Od chaty Na Vyhlídce pokračujeme lesem po červeně značené turistické trase přibližně 600 m k rozcestí U sv. Prokopa. Na tomto rozcestí stojí socha sv. Prokopa z roku 1807. (Berger, 2009, str. 35) Asi o 200 m dále po červené trase se nachází studánka u sv. Prokopa, která byla upravena spolkem turistů v roce 1999. Poprvé byla veřejně otevřena v roce 2001. (Berger, 2009, str. 38) U studánky jsou k dispozici kalíšky na vodu. V jednom z kalíšků je skryté potvrzovací razítko. Po potvrzení zastávky u studánky sv. Prokopa se vrátíme zpět na nedaleké rozcestí U sv. Prokopa, kde červeně značenou trasu křížuje jediná neznačená trasa. Jedná se o Císařskou cestu, která byla vybudována nejspíše v 18. století a spojovala Vamberk s nedalekou obcí Rybná nad Zdobnicí. Pozůstatky této cesty jsou v dnešní době již těžce rozeznatelné. (Berger, 2009, str. 7)

Obrázek 12: Studánka sv. Prokopa (Autor)

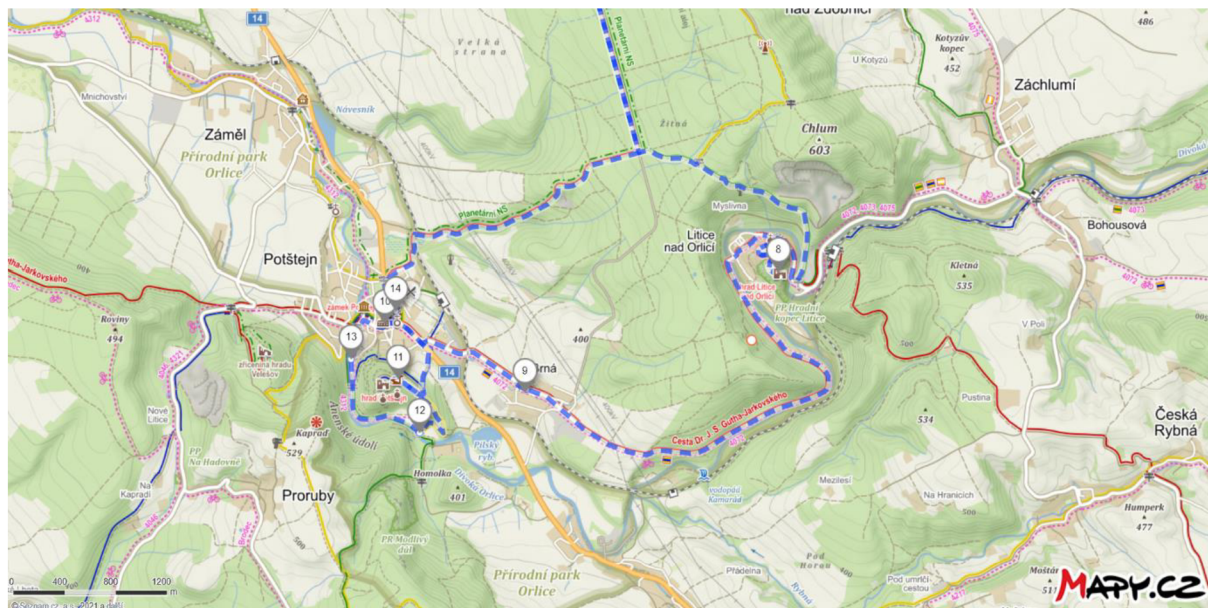
Po nedlouhém úseku císařské cesty dojdeme k rozcestí u Smírčího kříže. Na rozcestníku je přivázáno další potvrzovací razítko. Odtud pokračuje Císařská cesta dále jako zelená turistická trasa do Rybné nad Zdobnicí. Smírčí kříž v blízkosti tohoto rozcestí je považován za středověkou památku. Je vysoký 130 cm a zdobí ho vytesaný meč. Jeho účelem je vyjádření pokání za spáchaný zločin, jako je například vražda. Tomuto kříži se také říká „kříž u spálené jedle“. Smírčí kříž byl u Císařské cesty nalezen na konci 19. století při kácení jedle. (Berger, 2009, str. 34)

Obrázek 13: Smírčí kříž (Autor)

Dále od Smírčího kříže vede neznačená Hlavní alej (Merklovická), po které se vydáme směrem k rozcestí Nad Meklovicemi. Odtud začíná Planetární naučná stezka, kterou však projdeme cestou zpět. Od tohoto rozcestí půjdeme 1 km po červeně a zeleně značené turistické trase k rozcestí Liščí doly. Na rozcestí Liščí doly sejdem z Planetární naučné stezky a pokračujeme po zeleně značené turistické trase směrem na Litický hrad. Procházíme přes rozcestí Černá tabule, přecházíme pramen V Žitné a z levé strany míváme vysílač Záchlumí-

Litice nad Orlicí. Dále se po naší levé straně rozprostírá Lom Litice. Přicházíme na rozcestí Litice nad Orlicí-most.

Obrázek 14: Mapa úseku trasy z Litice nad Orlicí do Potštejna (Mapy.cz-Trasa pěšky: Vamberk, Litice nad Orlicí, Potštejn, Vamberk)

Litice nad Orlicí jsou malou vesničkou ležící v údolí řeky Divoké Orlice. Obec patří k území Pardubického kraje, přesněji k okresu Ústí nad Orlicí. Liticemi prochází významná turistická trasa Cesta Dr. J. S. Gutha-Jarkovského a tyčí se nad nimi stejnojmenná zřícenina hradu. Okolí hradu je chráněno jako Přírodní památka Hradní kopec Litice. Toto skalnaté území je chráněno již od roku 1933, důvodem je vzácný javorový, bukový a jedlový porost. (Černý – Hradní kopec Litice, 2019)

Dále postupujeme po červeně značené turistické trase směrem hrad Litice nad Orlicí. Na Litickém hradě absolvujeme zhruba půlhodinovou prohlídku okruhu „Hradem krále Jiřího“. (Prohlídkové okruhy – Hrad Litice) Cena vstupenky je pro děti od 6 do 18 let 50 Kč, pro osoby ve věku od 18 do 25 let 80 Kč, pro dospělé od 25 do 65 let 100 Kč a pro starší 65 let 80 Kč. Vstupné je možné uhradit buď hotově, nebo platební kartou. (Vstupné – Hrad Litice) V pokladně hradu je možné zakoupit suvenýry nebo malé občerstvení. Návštěvu hradu si necháme potvrdit razítkem na pokladně.

Po prohlídce hradu Litice nad Orlicí se vydáme po již zmíněné Cestě Dr. J. S. Gutha-Jarkovského, která je značená jako červená turistická trasa, podél řeky Divoké Orlice směrem Brná a Potštejn. Po zhruba 6 km se dostáváme do obce Potštejn.

Potštejn nabízí na malou obec vcelku široký výběr restaurací a občerstvení, a proto si zde uděláme přestávku. V Potštejně je možné poobědvat v restauraci hotelu Praha, v restauraci hotelu Slávie nebo v restauraci Pod Lipami. Pro milovníky piva je zde otevřen pivovar Clock nabízející široký sortiment potštejnského piva, vybrané pochoutky k pivu a venkovní posezení. Milovníci kávy a domácích dezertů mohou navštívit kavárnu penzionu Trnka, která rovněž nabízí jak vnitřní, tak i příjemné venkovní posezení.

Po přestávce na oběd pokračujeme po Křížové cestě směrem k hradu Potštejn. Těsně pod potštejnským hradem se nachází vyhlídkové místo, odkud je možné pozorovat obce Potštejn, Záměl a Vamberk. Zúčastníme se zhruba třičtvrtěhodinové prohlídky hradu s průvodcem. Vstupné je pro děti do 6 let zdarma, pro děti do 15 let 40 Kč, pro seniory a ZTP 60 Kč a pro dospělé 70 Kč. Na hradě je možné zakoupit občerstvení a upomínkové předměty. Areál hradu dále nabízí Wi-Fi připojení zdarma. (Potštejn – Hrad Potštejn, 2021) Stejně jako na hradě Litice nad Orlicí nám na pokladně potštejnského hradu potvrdí razítkem návštěvu.

Obrázek 15: Poslední zastavení Křížové cesty v Potštejně (Autor)

Z potštejnského hradu sejdem po modře značené turistické trase k rozcestí Potštejn-pod hradem. Na tomto rozcestí odbočíme na žlutě značenou turistickou trasu směrem tábořiště Vochtánka.

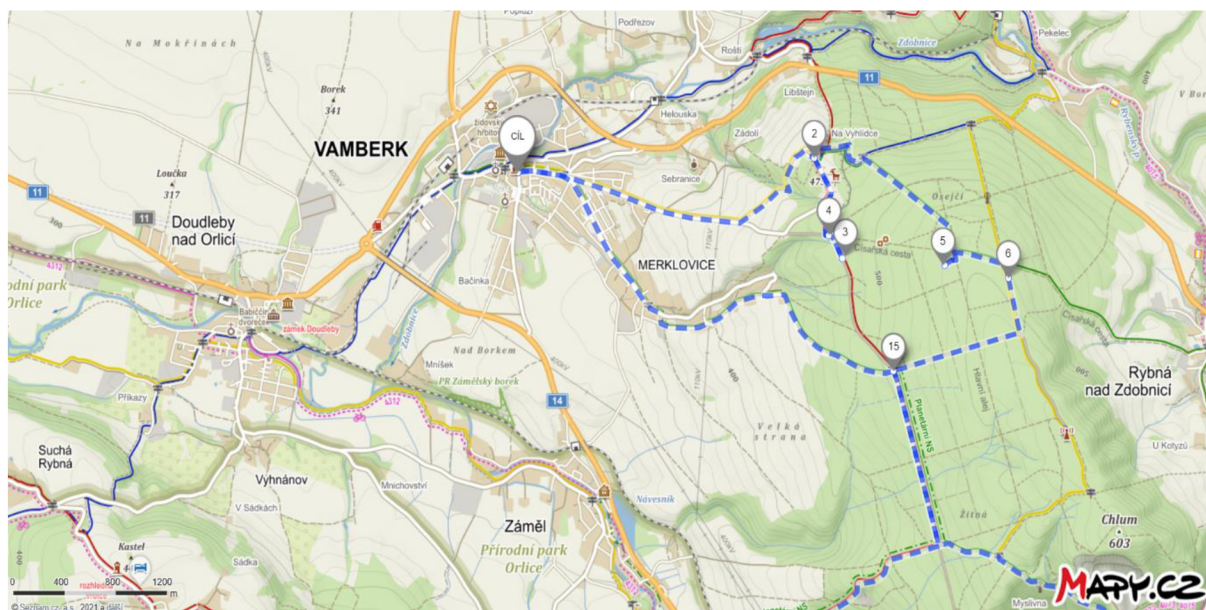
Vochtánka je westernový kemp ležící pod zříceninou hradu Potštejn. V blízkosti kempu protéká řeka Divoká Orlice a tvoří Anenské údolí. Kemp nabízí ubytování ve srubu, v chatkách, ve stanu, nebo i ve vlastním autě a občerstvení v místní restauraci. Často se zde především v létě konají koncerty, akce pro děti nebo i firemní akce. V nabídce kempu jsou také vyjížďky na koních.

Obrázek 16: Tábořiště Vochtánka (Autor)

Z tábořiště Vochtánka se vydáme přibližně 1 km po zeleně značené turistické trase zpět směrem Potštejn Pod Lipami. Asi v půlce trasy, kterou lemuje řeka Divoká Orlice, se nachází malý přístřešek k odpočinku. V místech přístřešku začíná lipová alej, která vede až do Potštejna a podél ní je rozmístěno velké množství laviček. Po zelené turistické trase budeme pokračovat dále až k rozcestníku Potštejn-železniční stanice. Odtud se dáme po žlutě a červeně značené turistické trase vedoucí podél hlavní silnice a zámeckého parku až k Českobratrskému kostelu v Potštejně, kde se tyto dvě trasy rozdělují.

Obrázek 17: Mapa trasy zpět do Vamberka (Mapy.cz-Trasa pěšky: Vamberk, Litice nad Orlicí, Potštejn, Vamberk)

Odbočíme po červeně značené turistické trase a napojíme se na Planetární naučnou stezku. Tato stezka je dlouhá 6,5 km a prochází obcemi Záměl a Potštejn. První zastávkou na stezce je Slunce. Modely těles jsou zhotoveny v měřítku 1:1 miliardě. Taktéž vzdálenosti mezi jednotlivými zastávkami v tomto měřítku odpovídají skutečnému modelu sluneční soustavy. (Královehradecký kraj – Planetární stezka, 2021)

První informační tabulí na naší trase je tabule u Spáleného mostu. Od ní budeme pokračovat dále po stezce ke Studánce Panny Marie, která nabízí pitnou vodu a příjemné posezení k odpočinku. Na cestě k rozcestí Nad Merklovicemi se setkáme a blíže seznámíme s modely Uranu, Neptunu a Pluta. Na informační tabuli popisující planetu Neptun je přivázáno poslední razítko na této trase.

Z rozcestí Nad Merklovicemi půjdeme asi 4 km po zeleně značené turistické trase směrem Merklovice. Jakmile vyjdeme z lesa, rozprostře se před námi výhled na okolní krajinu a část města Vamberk. Po zelené trase budeme pokračovat Merklovicemi, dále pak Vamberkem až na rozcestí horní náměstí, kde se zelená trasa spojuje s trasou žlutou. Odtud sejdem na Husovo náměstí ve Vamberku, které je cílem první části výletu.

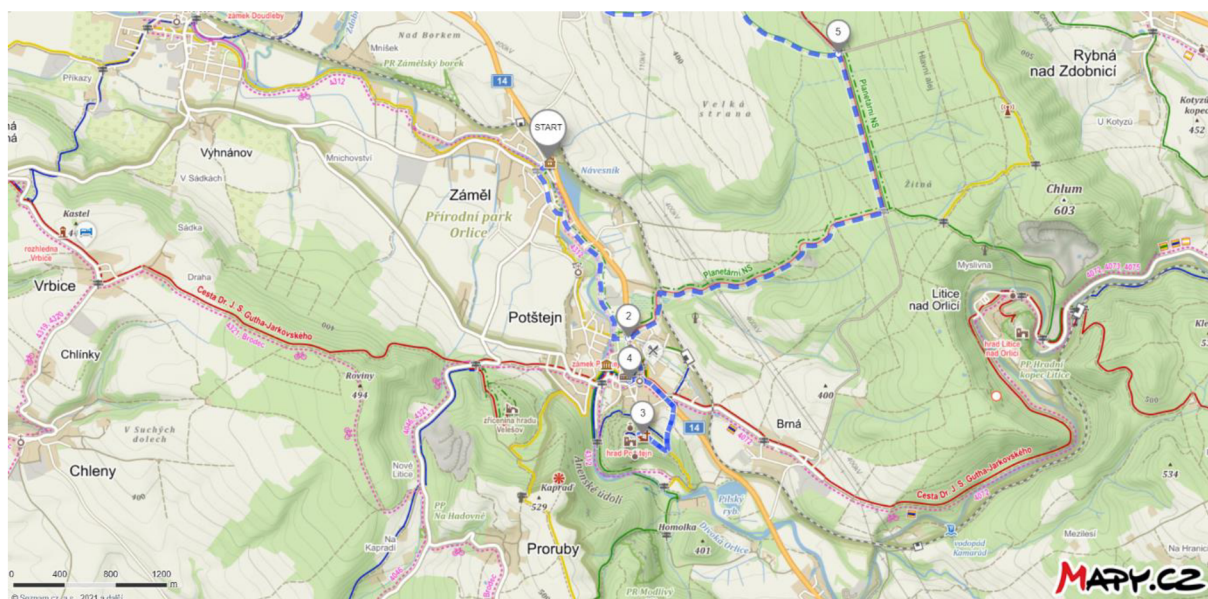
Alternativou pro rodiny s dětmi je již zmíněná 12,5 km dlouhá trasa se zastávkou na hradě Potštejn. Většina trasy kopíruje Planetární stezku. Začátek výletu je v obci Záměl u Hostince u Fajfrů, kde zároveň také začíná Planetární stezka. V blízkosti tohoto hostince se

nachází autobusová i vlaková zastávka. Na startu trasy se zastavíme u první informační tabule věnované Slunci, na které je zavěšené první potvrzovací razítko. Jen o několik metrů dále je druhé zastavení planetární stezky, Merkur.

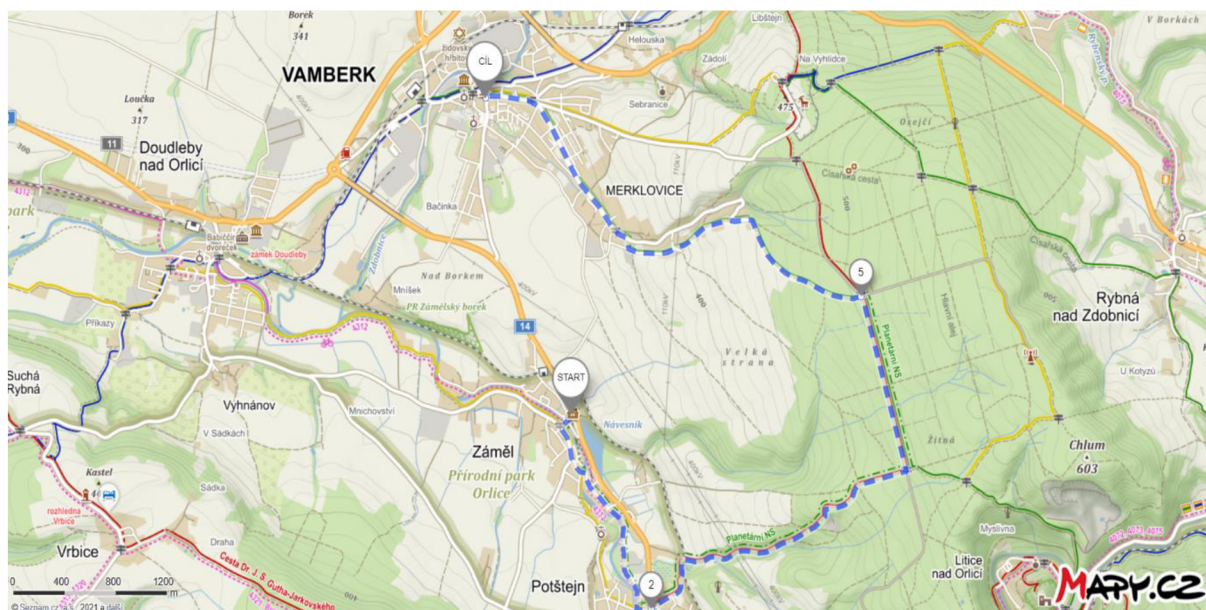
Obrázek 18: Druhé zastavení Planetární stezky (Autor)

Od této informační tabule se vydáme po mostu přes řeku Divokou Orlici. Hned za řekou narazíme na třetí zastavení stezky o planetě Venuši. Pokračujeme podél obecního úřadu k informační tabuli věnované planetě Zemi společně s Měsícem. Míjíme penzion Orlice, procházíme okolo pomníku obětem 1. Světové války a přicházíme k informační tabuli o šestém vesmírném tělese, Marsu. Od tohoto zastavení jdeme opět k řece Divoké Orlici, u které se nachází turistický přístřešek a zároveň také bod číslo 7 Planetární stezky, Ceres. Pokračujeme dále přes řeku až k památnému stromu Vorašská lípa a informační tabuli o Jupiteru. Jdeme podél řeky a zastavujeme se u zastávky Halley. Odtud pokračujeme dále k jezu Potštejn, kde se seznámíme s planetou Saturn.

Obrázek 19: Mapa prvního úseku jednodušší trasy výletu (Mapy.cz-Záměl, Potštejn, Vamberk)

Jdeme po Planetární stezce až k rozcestí Českobratrský kostel, kde odbočíme na červenou a žlutou turistickou trasu směrem k zámku Potštejn. Procházíme podél potštejnského zámeckého parku, míváme evangelický kostel. Cestou obcházíme kostel sv. Vavřince, sochu sv. Jana Nepomuckého a zámeckou kašnu. Pod potštejnským zámekem, u památného dubu, odbočíme na Křížovou cestu. Na jejím začátku se nachází informační tabule. Dojdeme na Potštejnský hrad, kde absolvujeme prohlídku hradu a na pokladně získáme další potvrzovací razítko. Z hradu sejdem opět po Křížové cestě do Potštejna, kde je možné navštívit velké množství stravovacích zařízení a odpočinout si před zbytkem trasy.

Obrázek 20: Mapa druhého úseku jednodušší trasy výletu (Mapy.cz-Záměl, Potštejn, Vamberk)

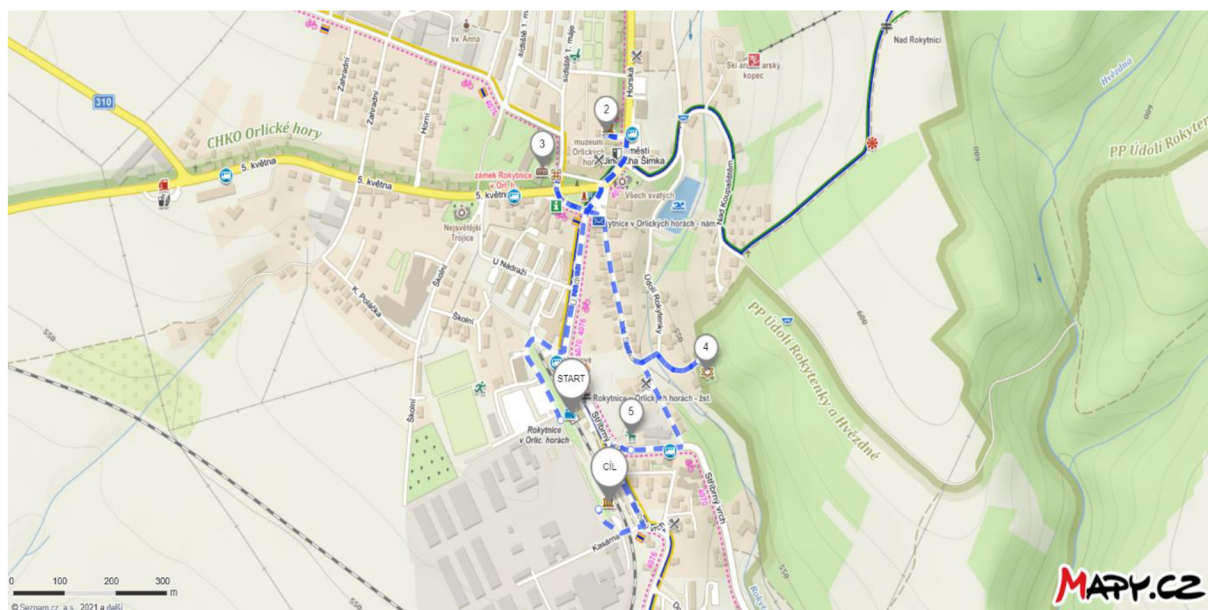
Z centra Potštejna se vydáme opět k rozcestí Českobratrský kostel, kde se znovu napojíme na Planetární stezku. Jdeme okolo zastavení U spáleného mostu, Studánky Panny Marie, zastavení věnovaného planetě Uran až k rozcestí Liščí doly. Pokračujeme po Planetární stezce k zastavení Neptun, kde je k informační tabuli přivázáno poslední potvrzovací razítko této trasy. Dojdeme až k rozcestí Nad Merklovicemi, kde Planetární stezka končí, a kde se nachází její poslední zastavení, Pluto.

Zahneeme po zeleně značené turistické trase směrem do Merklovic. Dojdeme na rozcestí Vamberk-horní náměstí a stále po zelené trase pokračujeme až na Husovo náměstí.

Ve Vamberku je možné ubytovat se ve čtyřhvězdičkovém hotelu Krajka, který se nachází přímo na náměstí. Hotel nabízí 12 pokojů vybavených vlastním sociálním zařízením s koupelnou nebo sprchovým koutem, LCD televizory, minibarem a trezorem. Pro hosty hotelu je k dispozici také Wi-Fi internetové připojení zdarma. V přízemí hotelu je možné navštívit restauraci. (Hotel Krajka, 2021)

Druhý den výletu se vydáme z Vamberka na půlhodinovou cestu vlakem do Rokytnice v Orlických horách. Město Rokytnice v Orlických horách bylo založeno na přelomu 13. a 14. století pány z Rychnova. Rokytnice byla od 2. poloviny 16. století v držení německých rodů. V době, kdy bylo město majetkem rodu Mauschwitzů, docházelo k silné kolonizaci německými řemeslníky a čeští poddaní odcházeli na okolní panství. Dále byla Rokytnice

v Orlických horách majetkem Zieglerů z Klipphausenu a Nosticů. V 18. století se do města přistěhovali židovské rodiny, kterým bylo povoleno založení židovského hřbitova, který se dochoval dodnes. V roce 1868 byla v Rokytnici vybudována synagoga, kterou však za druhé světové války nacisté zničili. V tomto období byla Rokytnice v Orlických horách připojena k Německé říši. Až po druhé světové válce se opět stala částí české země. Jádru města je chráněno jako městská památková zóna. (Rokytnice v Orlických horách, 2021)

Obrázek 21: Mapa trasy po Rokytnici v Orlických horách (Mapy.cz-Rokytnice v Orlických horách)

Cestou do Rokytnice v Orlických horách jsme vstoupili do Chráněné krajinné oblasti Orlické hory. Do této oblasti patří hřeben Orlických hor spolu s jejich podhůřím rozprostírající se na ploše 204 km². Nejvyšším bodem CHKO Orlické hory je Velká Deštná (1115 m n. m.). Území je chráněno od roku 1969. V CHKO Orlické hory se nachází 6 přírodních památek, 13 přírodních rezervací a 2 národní přírodní rezervace-Trčkov a Bukačka. Největší řekou, která protéká CHKO je Divoká Orlice, která tvoří v délce 29 km státní hranici mezi Polskem a Českou republikou. (Správa CHKO Orlické hory, 2021)

Z rokytnického nádraží se vydáme po modře značené turistické trase směrem k náměstí. Z náměstí T. G. Masaryka jdeme okolo kostela Věšch svatých, městského úřadu přes náměstí Josefa Šimka do Muzea Orlických hor – Sýpka. Hlavní expozice muzea „Přírodou za řemesly Orlických hor“ je doprovázena programem „Řemesla zaniklá, oživovaná, živá“. Díky tomuto

programu si můžete na vlastní kůži zkusit celou škálu řemesel. Muzeum je otevřeno od úterý do pátku od 9 do 17 hodin. Plné vstupné na expozici je 60 Kč, snížené 40 Kč. Za doprovodný program je v plné výši účtován příplatek 40 Kč, snížená cena je 30 Kč. (Sýpka, 2013) Sýpka je dalším stanovištěm našeho dvoudenního výletu. Potvrzovací razítko je možné získat na pokladně muzea.

Vrátíme se zpět na rokytnické náměstí, jehož dominantou je barokní zámek a zámecký park z 2. poloviny 16. století. Pro zájemce se na zámku konají nečetné prohlídky. Otevírací dobu zámku je třeba zkontrolovat na oficiálních webových stránkách zámku. Prohlídku lze zarezervovat i telefonicky. Vstupné je ve výši 50 Kč. Pro mladší 18 let je vstup zdarma. (Pešek, 2020) Ve středu náměstí byla ke konci 19. století vybudována novorenesanční kašna. V její blízkosti se nachází mariánský sloup z 2. poloviny 18. století, vyzdvihnutý na památku období hladu a neúrody. (INFOCENTRUM – Zajímavosti města a okolí, 2021)

Obrázek 22: Zámek Rokytnice v Orlických horách (Autor)

V přestávce na oběd můžeme navštívit kavárnu Marstons na rokytnickém náměstí, nebo poobědvat v restauracích Rampušák, Rokytenka, Stříbrný vrch, nebo v restauraci Eduard.

Když se vydáme z náměstí T. G. Masaryka ulicí Josefa Sládka, ze které odbočíme přes říčku Rokytenku do ulice Údolí Rokytenky, dojdeme k židovskému hřbitovu z 18. století. Do dnešní doby se zde dochovalo pouze malé množství náhrobků, jelikož byly v průběhu staletí ničeny nebo využívány jako stavební materiál. (INFOCENTRUM – Židovský hřbitov, 2021)

Od židovského hřbitova se vrátíme na ulici Josefa Václava Sládka a pokračujeme po ní až na křižovatku s ulicí Stříbrný vrch. Zde odbočíme vpravo a jdeme po ulici Stříbrný vrch směrem k vlakovému nádraží. Na pravé straně ulice můžeme navštívit minizoo.

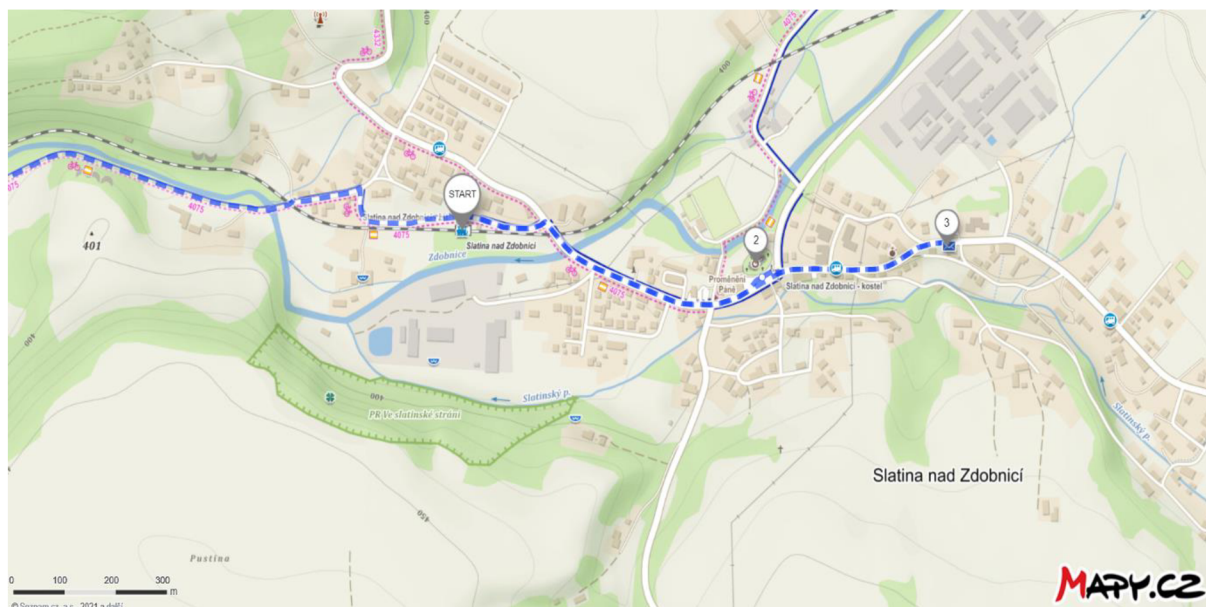
Pod vlakovou zastávkou Rokytnice v Orlických horách se nachází budova bývalé výtopny parních lokomotiv. Od roku 2010 zde bylo otevřeno Muzeum železnice. Výstava muzea je věnována historii regionální železnice a zejména trati Doudleby – Vamberk – Rokytnice. Součástí expozice je parní lokomotiva „Vendulka“, historická návěstidla, závory, jeřáby, historické listiny a modelová železnice. Muzeum je otevřeno od května do října každou sobotu od 10 do 16 hodin. V červenci a v srpnu je muzeum otevřeno od 10 do 16 hodin i v neděli. Prohlídku je možné zarezervovat i mimo otevírací dobu. Vstupné pro dospělé osoby je ve výši 40 Kč, pro děti do 15 let a studenty je vstupné 30 Kč. Pro děti do 6 let a ZTP je vstupné zdarma. Rodinné vstupné pro 2 dospělé a 2 děti stojí 120 Kč. Exkurze mimo otevírací dobu muzea je podmíněna minimálním počtem 10 účastníků. Cena této exkurze je 500 Kč. (Mudruněk, 2021) Muzeum železnice je dalším zastavením našeho výletu, kde je možné získat potvrzovací razítko.

Obrázek 23: Muzeum železnice Rokytnice v Orlických horách (Autor)

Z Rokytnice v Orlických horách absolvujeme část trasy zpět do Slatiny nad Zdobnicí vlakem. Cesta trvá asi 20 minut. Obec Slatina nad Zdobnicí byla pojmenována Slatina pravděpodobně podle slatin, které ji obklopovaly. Méně pravděpodobná teorie o vzniku názvu Slatiny tvrdí, že je název odvozen od slova zlato. Existují totiž domněnky o výskytu zlata v řece Zdobnici. V centru vesnice se tyčí raně barokní kostel Proměnění Páně, který je společně s márnicí, hřbitovem, hřbitovní zdi a sousoším Kalvárie nemovitou kulturní památkou.

(Památkový katalog, 2021) Ve Slatině nad Zdobnicí je pro turisty dále také v budově obecního úřadu otevřena obrazárna, která je dalším zastavením, kde je možné získat potvrzovací razítko.

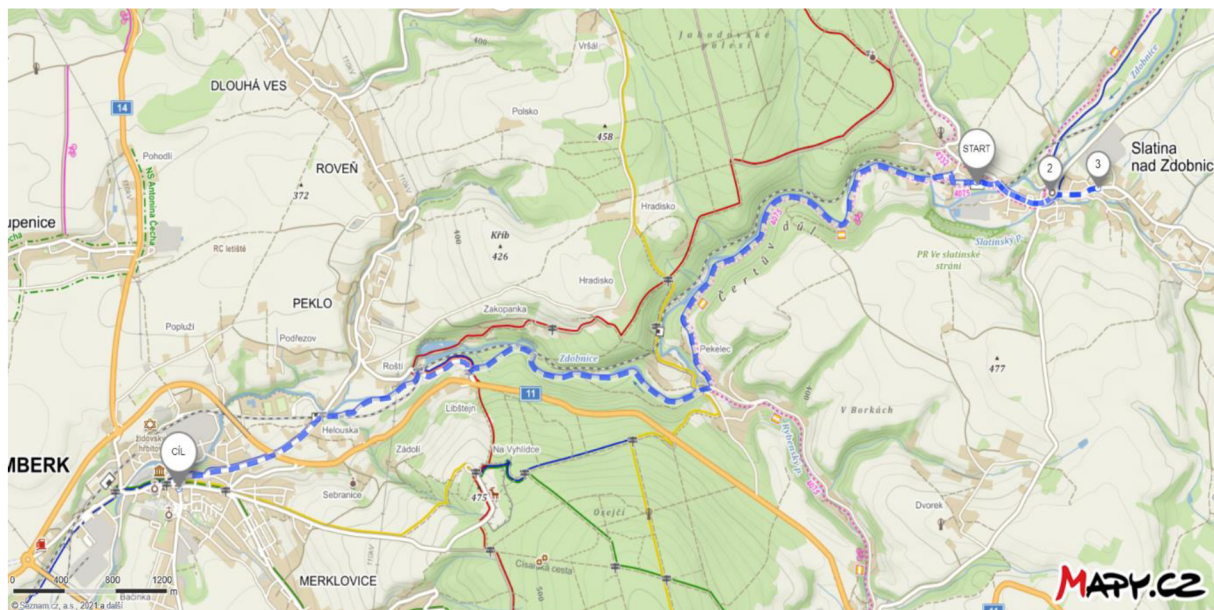

Obrázek 24: Mapa trasy po Slatině nad Zdobnicí (Mapy.cz-Slatina nad Zdobnicí, Vamberk)

Nedaleko obce se rozprostírá více jak 4,5 ha velká přírodní rezervace Ve slatinské stráni. Území je chráněno zejména kvůli výskytu silně ohroženého rostlinného druhu z čeledi vstavačovitých, střevíčku pantoflíčku, ale také dalších teplomilných druhů rostoucích na opukové stráni. Přírodní rezervace vznikla již v roce 1956. (Černý – Ve slatinské stráni, 2019)

Ze Slatiny nad Zdobnicí se vydáme na přibližně desetakilometrovou cestu zpět do Vamberka. Jdeme po modře značené turistické trase podél řeky Zdobnice směrem na Rybnou nad Zdobnicí. Po pravém břehu řeky Zdobnice vede již zmiňovaná železnice Doudleby – Vamberk – Rokytnice a po břehu druhém vede turistická trasa. Část údolí Zdobnice je nazývána jako Čertův důl. Malebným údolím dojdeme až do obce Rybná nad Zdobnicí.

Obrázek 25: Mapa trasy ze Slatiny nad Zdobnicí do Vamberka (Mapy.cz-Slatina nad Zdobnicí, Vamberk)

Dříve Německá Rybná, později Orlická Rybná a od roku 1947 Rybná nad Zdobnicí je malou vesnicí ležící na silnici číslo 11 spojující Hradec Králové a Šumperk. (Rybná nad Zdobnicí, 2021) Hlavní zástavba obce obklopuje Rybenský potok. K Rybné nad Zdobnicí náleží také osada Pেকেlec, rozprostírající se okolo řeky Zdobnice. Dominantou obce je kostel sv. Jakuba se hřbitovem, který se nachází přímo v jejím centru u hlavní silnice. V Rybné nad Zdobnicí je také možné navštívit obrazárnu vystavující díla předních akademických malířů z počátku 20. století, zejména pak díla rybenského rodáka Oldřicha Hlavsy a díla malíře Antonína Slavička.

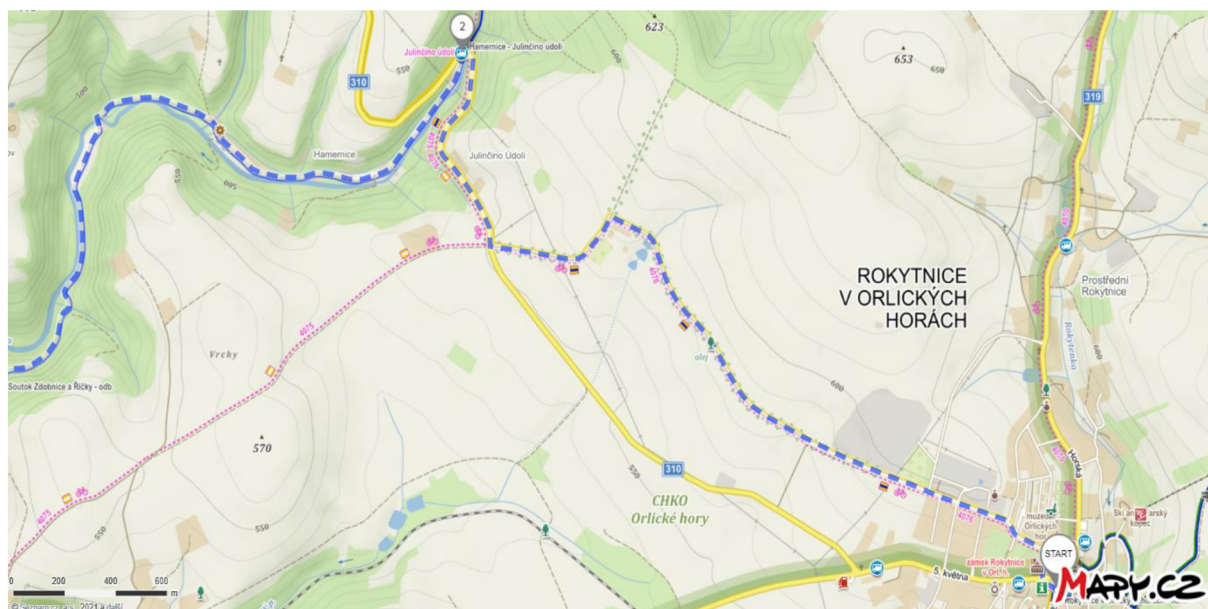
Po návštěvě obrazárny, nebo prohlídce kostela, se vrátíme na modře značenou turistickou trasu. Blízko rozcestí Rybná nad Zdobnicí-Pেকেlec, kde se modrá turistická trasa křižuje se žlutě značenou turistickou trasou směřující na Litice nad Orlicí, u bývalého Holendova mlýna, se nachází Stáj Euridika. Stáj nabízí kromě ustájení, tréninku a přepravy koní také vyjížďky na koních. Pokud byste měli zájem se v rámci našeho výletu na projížďku na koni vydat, je nutné vše s předstihem rezervovat.

Jdeme dále po modré turistické trase. Procházíme osadou Libštejn, ve které se k modré turistické trase připojuje červená turistická trasa, vedoucí od turistické chaty Na Vyhliďce. Od tohoto rozcestí ujdeme necelého půl kilometru a dostaneme se k významné technické památce,

ke krytému dřevěnému věšadlovému mostu v Pekle nad Zdobnicí. Na rozcestníku u mostu je přivázáno další z potvrzovacích razítek.

Od pekelského mostu se vydáme dále po modré turistické trase, vedoucí souběžně s železniční tratí a kopírující stále řeku Zdobnicí. Dostaneme se do části města Vamberk pojmenované Helouska. Odtud můžeme pokračovat nadále po modře značené turistické trase až na Husovo náměstí ve Vamberku, nebo můžeme odbočit do ulice V Lukách, která prochází kolem vambereckých tenisových kurtů, fotbalových hřišť a koupaliště. Dále se pak napojíme na ulice Kouty, Draha, Žižkova a Pekelská, po které dojdeme na vamberecké Husovo náměstí.

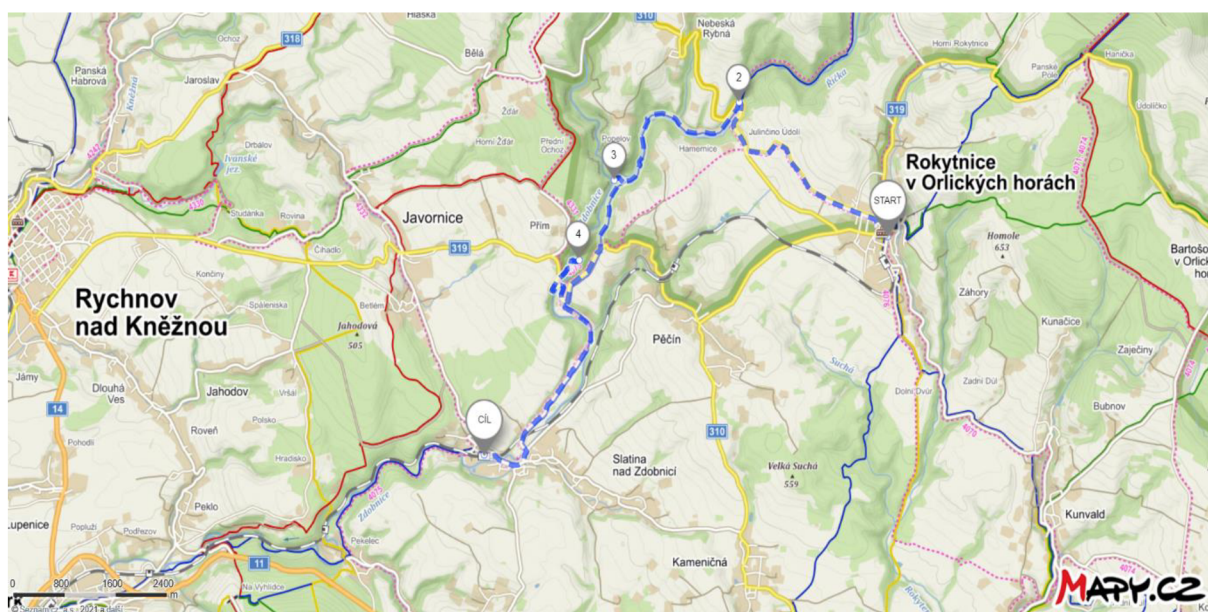
Druhou, tentokrát náročnější variantou druhého dne výletu je asi patnáctikilometrová cesta. Na rozdíl od první trasy se po prohlídce Rokytnice v Orlických horách nevydáme vlakem zpět do Slatiny nad Zdobnicí, ale půjdeme z náměstí T. G. Masaryka po žlutě značené turistické trase směrem k Julinčinu údolí. Část této cesty tvoří alej vedoucí od státního statku Rokytnice v Orlických horách k Novému dvoru. Projdeme okolo studánky u Julinčina údolí a dojdeme k rozcestí Hamernice-Julinčino údolí ležícímu na břehu řeky Řičky. Na tomto rozcestí se křížuje žlutá turistická trasa z Rokytnice v Orlických horách a modře značená turistická trasa vedoucí Julinčíným údolím z Říček nad Orlicí směrem do Slatiny nad Zdobnicí.

Obrázek 26: Mapa trasy z Rokytnice v Orlických horách k Julinčinu údolí (Mapy.cz- Rokytnice v Orlických horách, Pěčín, Slatina nad Zdobnicí)

Z rozcestí pokračujeme po modré turistické trase podél Říčky, mjííme Olbrichův mlýn, u kterého je uschováno potvrzovací razítko. Nedaleko odtud přejdeme na druhý břeh řeky. Dojdeme k rozcestí Soutok Zdobnice a Říčky, kde odbočíme k Plačtivé skále. Plačtivá skála se tyčí nad soutokem řek Zdobnice a Říčky. Po skalním útvaru stékají malé pramínky vody, a proto se skála nazývá Plačtivá.

Po modré trase jdeme dále až na rozcestí Pod Pěčínem. Odtud jdeme krátce po silnici směrem na Přím, ze které odbočíme ke zřícenině hradu Pěčín. Jedná se o ruiny hradu nacházející se v lese nedaleko stejnojmenné obce Pěčín. Hrad byl založen v druhé polovině 13. století. Za Husitských válek byl objekt zničen a po roce 1421 o něm neexistují další záznamy. (Fabian, 2021)

Obrázek 27: Mapa trasy z Rokytnice v Orlických horách do Slatiny nad Zdobnicí (Mapy.cz- Rokytnice v Orlických horách, Pěčín, Slatina nad Zdobnicí)

Od zříceniny hradu Pěčín se vrátíme na rozcestí Pod Pěčínem, kde se opět napojíme na modře značenou turistickou trasu vedoucí podél řeky Zdobnice a Mlýnského potoka až do obce Slatina nad Zdobnicí. Ve Slatině nad Zdobnicí můžeme navštívit již zmíněný areál kostela nebo obrazárnu, kde je možné získat potvrzovací razítko. Ze Slatiny nad Zdobnicí se do Vamberka vrátíme vlakem. Tato cesta trvá přibližně čtvrt hodiny.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo představení města Vamberka a jeho okolí z historické a kulturní stránky spolu s charakteristikou přírody v dané oblasti a seznámením s okolními turistickými zajímavostmi. V teoretické části práce byla stručně popsána historie města, jeho nejvýznamnější rodáci, významné památky města i řemeslo, které město proslavilo v celém světě – Vamberecká krajka. Území města Vamberka a jeho okolí bylo charakterizováno i z pohledu geomorfologického. Zároveň byla popsána fauna a flóra Vamberecka a ochrana přírody v této oblasti.

Cílem praktické části bylo navržení dvoudenního výletu. Pro oba dny výletu byly vytvořeny dvě trasy, odlišné svou náročností. Trasy prochází zajímavou krajinou a jejich součástí jsou i návštěvy významných kulturně-historických památek, muzeí a galerií. V programu výletu byly zahrnuty také přestávky na odpočinek a občerstvení a nabídka stravovacích zařízení. Jelikož je výchozím bodem obou dnů výletu město Vamberk, byla popsána i možnost ubytování v něm. Doprovodnou soutěží pro tento dvoudenní výlet je sbírání potvrzovacích razítek na předem vybraných místech, za která posléze účastníci obdrží náležité odměny.

Zdroje literatury

1. O městě. *Vamberk* [online]. 2021, 14. 2. 2021 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <http://vamberk.cz/mesto-a-samosprava/informace-o-meste/o-meste/>
2. GEOLOGICKÁ STAVBA ČESKÉ REPUBLIKY. *ZEMEPIS.COM* [online]. 2021, 14. 2. 2021 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/geologiecr.php>
3. Vamberk: Povodňový plán města. *ELEKTRONICKÝ DIGITÁLNÍ POVODŇOVÝ PORTÁL* [online]. 2021, 14. 2. 2021 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: https://www.edpp.cz/vam_charakteristika-zajmoveho-uzemi/?fbclid=IwAR1AVxXsn7t889dy9Qvb9Ek9Hq99rgcKgwzHCHMf71Dq_DLm_mQegmQLvPGY
4. DR. ROČEK, Zbyněk. *Příroda Orlických hor a Podorlicka*. Praha: SZN, 1977.
5. Strategický plán města Vamberk 2014-2024: Analytická část. *Vamberk* [online]. 2021, 18. 11. 2014 [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: http://vamberk.cz/wp-content/uploads/2016/01/Vamberk_Strategicky-plan_Analyticka-cast_141118.pdf?fbclid=IwAR2bKWV7n4BSrOBSB6gxGEZ68mvb4AzfZeBBrearzwt4gg2MISRakMvpTGA
6. KRÁL, Josef F. *Paměti města Vamberka nad Zdobnicí*. Vamberk n. Zdobnicí, 1927.
7. POSLUŠNÝ, Ludvík. *Nové paměti města Vamberka*. Vamberk: Město Vamberk, 2010. ISBN 978-80-254-9874-3.
8. KUČERA, Tomáš. Voříšek, Jan Václav Hugo. *Český hudební slovník* [online]. 2021, 1.11.2010 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=8254
9. Augustin Vyskočil. *Národní divadlo: ONLINE ARCHIV* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/4134>
10. BERGER, Miroslav. *Farnost svatého Prokopa ve Vamberku v proměnách staletí*. České Budějovice: Nová Forma, 2013. ISBN 9788074533655.
11. BERGER, Miroslav. *Vamberkem křížem krázem místem i časem*. 2009.
12. Židovský hřbitov ve Vamberku. *KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ - TURISTICKÝ PORTÁL* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/102361-zidovsky-hrbitov-ve-vamberku.html>

13. MARKYZ63. Peklo nad Zdobnicí (Vamberk) - krytý dřevěný most. *Turistika.cz* [online]. 2021, 9. 9. 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/peklo-nad-zdobnici-vamberk-kryty-dreveny-most/detail>
14. O NÁS. *Vamberecká krajka* [online]. 2020, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.vkrajka.cz/o-nas/>
15. *Vamberecká krajka* [online]. 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.vkrajka.cz/>
16. Muzeum krajky Vamberk. *Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.moh.cz/muzeum-krajky>
17. Krajkářské slavnosti ve Vamberku - zrušeno. *Kudyznudy.cz: CzechTourism* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/krajkarske-slavnosti-ve-vamberku>
18. DVOŘÁČEK, Petr. *Neobjevené památky*. Olomouc: Rubico, 2020. Naše země. ISBN 9788073462673.
19. Doudlebský zámek. *Zámek Doudleby nad Orlicí: PANSKÉ SÍDLO BUBNŮ Z LITIC* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.zamek-doudleby.cz/cs/historie/doudlebsky-zamek>
20. Dvacáté století. *Zámek Doudleby nad Orlicí: PANSKÉ SÍDLO BUBNŮ Z LITIC* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.zamek-doudleby.cz/cs/historie/dvacate-stoleti>
21. Hrad Potštejn. *Potštejn: OFICIÁLNÍ STRÁNKY OBCE* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.potstejn.cz/index.php/hrad-potstejn/o-hrade-potstejn>
22. Historie zámku. *Zámek Potštejn* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.zamekpotstejn.cz/cs/historie-zamku>
23. Zámek dnes. *Zámek Potštejn* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.zamekpotstejn.cz/cs/zamek-dnes>
24. Historie hradu Litice. *Litice: OFICIÁLNÍ WEBOVÁ PREZENTACE STÁTNIHO HRADU* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.hrad-litice.cz/cs/o-hradu/historie>
25. PASATUR. Hrad Velešov. *Turistika.cz* [online]. 2021, 27. 10. 2019 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/hrad-velesov/detail>

26. Hrad Velešov. *Potštejn: OFICIÁLNÍ STRÁNKY OBCE* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.potstejn.cz/index.php/hrad-velesov/o-hrade-potstejn>
27. Hrad Žampach. *Obec Žampach* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://www.obeczampach.cz/obec-2/hrad-zampach>
28. Poutní místo Homol. *Obec Lhoty u Potštejna* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.obecLhoty.cz/?s=poutni-misto-homol>
29. Poutní místo Homol. *Obec Borovnice* [online]. 2021, 18. 2. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.borovnice.info/?s=poutni-misto-homol>
30. KONEČNÝ, Vratislav. Barokní sochy z unikátního poutního místa Homole zmizely po nájedzu zlodějů. *Novinky.cz* [online]. 2021, 8. 11. 2019 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/clanek/barokni-sochy-z-unikatniho-poutniho-mista-homole-zmizely-po-najejdu-zlodeju-40302817>
31. Hájek u Polomu. *HISTORICKÁ ŠLECHTA* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.historickaslechta.cz/mista/hajek-u-polomu/>
32. POKORNÝ, Pavel a Pavel IMRICH. *Rychnovsko: Orlické hory a Podorlicko: památky a příroda*. Rychnov nad Kněžnou: OMOH, 1996. ISBN 8090090265.
33. Z historie. *OBEC VRBICE* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.vrbice.info/rozhledna/z-historie/>
34. Historie. *Sklenářka* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: http://www.sklenarka.cz/?page_id=446
35. Vila Sklenářka. *KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ - TURISTICKÝ PORTÁL* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/103600-vila-sklenarka.html>
36. Vila Mírov u Kostelce. *Správným směrem* [online]. 2021, 23. 9. 2016 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://spravnym.smerem.cz/Tema/Vila%20M%C3%ADrov%20u%20Kostelce>
37. NEJDELŠÍ PIVNÍ CYKLISTICKÁ STEZKA V ČR. *Podorlická pivní cyklostezka* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://www.podorlickapivnicyklostezka.cz/pivovary>
38. Malebné Podorlicko. *KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ - TURISTICKÝ PORTÁL* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/100325-malebne-podorlicko.html>

39. Dálková turistická stezka Jiřího Gutha Jarkovského. *Kudyznudy.cz*:
CzechTourism [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z:
<https://www.kudyznudy.cz/aktivity/dalkova-turisticka-stezka-jiriho-gutha-jarkovskeho>
40. Naučná stezka PhDr. Jiřího Gutha Jarkovského. *KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ - TURISTICKÝ PORTÁL* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z:
<https://www.hkregion.cz/dr-cs/102368-naucna-stezka-phdr-jiriho-gutha-jarkovskeho.html>
41. DÁLKOVÁ TURISTICKÁ TRASA GUTHA - JARKOVSKÉHO. *InfoČesko* [online]. 2021, 17. 2. 2021 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z:
<https://www.infocesko.cz/content/orlicke-hory-podhuri-turistika-turisticke-stezky-dalkova-turisticka-trasa-gutha-jarkovskeho.aspx>
42. HKREGION.CZ. Zámky na řece Orlici aneb Česká Loira. *Turistika.cz* [online]. 2021, 20. 7. 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/clanky/zamky-na-rece-orlici-aneb-ceska-loira/detail>
43. Česká Loira aneb zámky na řece Orlici lákají k návštěvě. *Kudyznudy.cz*:
CzechTourism [online]. 2021, 9. dubna 2019 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z:
<https://www.kudyznudy.cz/aktuality/rozkvetle-zamky-na-rece-orlici-lakaji-k-navsteve>
44. ČERNÝ, Václav. Hradní kopec Litice / Chráněná území. *Fotografie přírody* [online]. 2021, 04. 02. 2019 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <http://chranene-uzemi.sije.cz/hradni-kopec-litice/>
45. Prohlídkové okruhy. *Litice* [online]. 2021, 22. 2. 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z:
<https://www.hrad-litice.cz/cs/informace-pro-navstevniky/prohlidkove-okruhy>
46. Vstupné. *Litice* [online]. 2021, 22. 2. 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z:
<https://www.hrad-litice.cz/cs/informace-pro-navstevniky/vstupne>
47. Planetární stezka. *KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ - TURISTICKÝ PORTÁL* [online]. 2021, 22. 2. 2021 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/102393-planetarni-stezka.html>
48. Ubytování / Pokoje. *HOTEL KRAJKA* [online]. 2021, 3. 3. 2021 [cit. 2021-03-03]. Dostupné z: <https://www.hotelkrajka.cz/nabidka-ubytovani.html>
49. Historie města. *Rokytnice v Orlických horách: Hlavní město Orlických hor* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.rokytnicevoh.cz/o-meste/historie-mesta/>
50. *Správa CHKO Orlické hory* [online]. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z:
<https://orlickehory.ochranaprirody.cz/>

51. Informace pro návštěvníky. *SÝPKA - Muzeum Orlických hor* [online]. 2021, 12 prosinec 2013 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: http://www.sypka-moh.cz/cz/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=3
52. PEŠEK, Oldřich. Otevírací doba zámku 2020. *ZÁMEK ROKYTNICE V ORL. HORÁCH* [online]. 2021, 3. 7. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <http://www.zamek-rokytnice.cz/oteviraci-doba-zamku-2020/>
53. Zajímavosti města a okolí. *INFOCENTRUM Rokytnice v Orlických horách* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://info.rokytnicevoh.cz/o-meste/zajimavosti-mesta-a-okoli/>
54. Židovský hřbitov. *INFOCENTRUM Rokytnice v Orlických horách* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://info.rokytnicevoh.cz/prakticke-informace/katalog-firem-instituci-a-sluzeb/turistika/zidovsky-hrbitov-0_10.html
55. MUDRUNĚK, Pavel. Muzeum železnice Rokytnice. *INFOCENTRUM Rokytnice v Orlických horách* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://info.rokytnicevoh.cz/okoli/muzeum-zeleznice-rokytnice/>
56. Kostel Proměnění Páně. *PAMÁTKOVÝ KATALOG* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-promeneni-pane-768846>
57. ČERNÝ, Václav. Ve slatinské stráni. *Fotografie přírody* [online]. 2021, 04.02.2019 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <http://chranene-uzemi.sije.cz/strane-slatina/>
58. O Obci. *Obec Rybná nad Zdobnicí* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <http://obec.rybna.cz/o-obci/>
59. FABIAN, Petr. Pěčín. *Hrady-zriceniny.cz* [online]. 2021, 10. 3. 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/hrad_pecin.htm

Zdroje ilustračního materiálu

1. Trasa pěšky: Vamberk, Litice nad Orlicí, Potštejn, Vamberk. *Mapy.cz* [online]. 2021, 24. 3. 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&x=16.3267860&y=50.0978549&z=13&l=0&rm=911LcxXuxM>
2. Trasa pěšky: Záměl, Potštejn, Vamberk. *Mapy.cz* [online]. 2021, 24. 3. 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&x=16.3045679&y=50.1038969&z=14&l=0&rm=911LcxXuxM>
3. Trasa pěšky: Rokytnice v Orlických horách. *Mapy.cz* [online]. 2021, 24. 3. 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&x=16.3045679&y=50.1038969&z=14&l=0&rm=911LcxXuxM>
4. Trasa pěšky: Slatina nad Zdobnicí, Vamberk. *Mapy.cz* [online]. 2021, 24. 3. 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&x=16.3380043&y=50.1288417&z=14&l=0&rm=>
5. Trasa pěšky: Rokytnice v Orlických horách, Pěčín, Slatina nad Zdobnicí. *Mapy.cz* [online]. 2021, 24. 3. 2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&x=16.4056543&y=50.1548037&z=13&l=0&rm=>